

СТРАТЕГІЯ

розвитку культурно-пізнавального туризму

Добровірської ОТГ до 2027

2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОПИСОВО-АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА.....	4
1.1. Аналіз місцевої, регіональної та національної нормативної бази розвитку туризму.....	4
1.2. Аналіз туристичної привабливості Добротвора та прилеглих територій (Стародобровірска, Сілецька, Незнанівська та Полоничнівська сільські ради).....	6
1.2.1. Аналіз транспортної доступності	6
1.2.2. Аналіз туристичної інфраструктури	9
1.2.3. Аналіз природних переваг	16
1.2.4. Аналіз культурних та історичних переваг	18
1.2.5. Аналіз туристичних продуктів.....	27
1.3. SWOT-аналіз.....	32
1.3.1. Аналіз сильних і слабких сторін.....	32
1.3.2. SWOT-матриця: взаємозв'язки між факторами.....	35
РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЧНА ЧАСТИНА.....	39
2.1. Візія та місія розвитку туризму Добротвора та прилеглих територій до 2025.....	39
2.2. Стратегічні завдання та операційні цілі Стратегії	40
2.2.1. Брендуння території	40
2.2.2. Добротвірщина – спортивно-тренувальний центр громади.....	41
2.2.3. Розвиток спортивного туризму	41
2.2.4. Фестивальний рух та розвиток творчості	42
2.2.5. Відпочинок та розваги (риба, гриби, ягоди, мисливство, наметне містечко)	43
2.2.6. Розвиток агротуризму, гастротуризму	44
2.2.7. Розробка туристичного продукту:	
- маршрути (піший, веломаршрут, водний).....	46
- історичний (сакральний) маршрут	49
- екомаршрут	50
- культурно-мистецький (театральні дійства з життя галичан)	51
- розробка квестів	52
- розробка 1, 2-денних програм для туристів	55
РОЗДІЛ 3. ПРИОРІТИЗАЦІЯ ПРОЕКТІВ	54
РОЗДІЛ 4. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МОНІТОРИНГ	59

ВСТУП

Обґрунтування мети та підстав розроблення стратегії розвитку культурного туризму Добровірівської громади.

Попередній досвід складання та реалізації програм соціально-економічного розвитку та стратегії розвитку селища Добровір та прилеглих територій дозволив проаналізувати передумови, які були на момент початку роботи над проектом. Крім того, аналіз попередніх планувальних документів допоміг краще зрозуміти соціально-економічну ситуацію в Добровірівській громаді, виокремити основні показники економічного розвитку за попередні періоди, а також ви кристалізувати основні чинники, які стримують розвиток.

Попередньо протягом 2015 року була розроблена та передана громаді Стратегія розвитку селища Добровір та прилеглих територій Кам'янка-Бузького району Львівської області на 2016-2018 роки розроблена за ініціативою компанії ДТЕК з метою підвищення ефективності соціальних інвестицій компанії та створення умов для довгострокового сталого розвитку майбутньої Добровірівської територіальної громади Рішення сесії Добровірівської селищної ради №5 від 08.12.2015

Даний документ розроблявся робочою групою, утвореною Агенцією місцевого економічного розвитку Кам'янка-Бузького району в партнерстві з Добровірівською селищною радою, Стародобровірівською, Сілецькою, Полоничнівською та Незнанівською сільськими радами що після 25 жовтня 2020 року стали однією Добровірівською громадою.

Основними причинами розробки даної Стратегії розвитку культурного туризму Добровірівської громади до 2027 року є бажання громади оцінити свій потенціал щодо розвитку туристичної інфраструктури, вдосконалення ланцюгів доданої вартості в туристичній сфері та створення робочих місць, переглянути можливі наявні та перспективні точки розвитку, оцінити ресурсне забезпечення можливості розвитку тих чи інших напрямків туризму та конкретних видів бізнесу, підготувати заготовки проектних пропозицій для полегшення пошуку додаткового фінансування через грантові програми та конкурсні ресурси.

З метою забезпечення наукового підходу до цього процесу був вивчений досвід структур, що займаються розробкою планів розвитку територій. Зокрема, було враховано рекомендації експертів GIZ, викладені в Методології стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні, використано методичні рекомендації Мінрегіону України щодо процесу розробки стратегій та відповідні шаблони документів, залучено експертів громадської організації «Агенція місцевого економічного розвитку Кам'янка-Бузького району» та провідні фахівці Львівської області.

В описово-аналітичній частині місцевої Стратегії розвитку культурного туризму використана інформація, що міститься в паспорті територіальної громади Добровірівської селищної ради.

РОЗДІЛ 1. ОПИСОВО-АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1.1. Аналіз місцевої, регіональної та національної нормативної бази розвитку туризму

Специфіка туристичного бізнесу полягає в комплектації турпродукту з різних видів сервісу – транспорту, харчування, розміщення, консульських служб і т. п. Звідси велика кількість правових і нормативних документів, що регулюють туристичну діяльність. Є ряд нормативних актів Держстандарту України про сертифікацію туристичних послуг, акти державних антимонопольних органів про застосування до туристичних послуг законодавства в сфері прав споживачів і т. д.

Для проведення ефективної політики в сфері туризму необхідною стає тісна співпраця органів місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, суб'єктами господарювання. Основні документи пов'язані з координацією та розвитком діяльності в сфері туризму є:

Основні документи нормативно-правової бази туризму:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1996 № 1576 “Про затвердження переліку населених пунктів, віднесених до курортних”
2. Постанова КМУ від 23 травня 2001 р. №562 «Про затвердження Порядку створення і ведення Державного кадастру природних територій курортів»
3. Постанова КМУ від 13 вересня 2002 р. № 1371 «Про порядок участі центральних органів виконавчої влади у діяльності міжнародних організацій, членом яких є Україна»
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 № 390-р “Про затвердження заходів щодо розвитку іноземного і внутрішнього туризму”
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.05.2004 № 298-р “Про затвердження заходів щодо державної підтримки розвитку молодіжного та дитячого туризму”
6. Постанова КМУ від 15 березня 2006 р. №297 «Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)»
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.08.2008 № 1088-р “Про схвалення Стратегії розвитку туризму і курортів”
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.01.2009 № 25 “Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності в туристичній сфері та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)”
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.05.2009 № 507 “Про затвердження Порядку здійснення рятувальних заходів на об'єктах туристичних відвідувань”
10. Постанова КМУ від 29 липня 2009 р. №803 «Про затвердження Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)»
11. Постанова КМУ від 3 липня 2013 р. №470 «Про затвердження Порядку доведення до споживачів інформації про вид об'єкта туристичної інфраструктури та його категорію»
12. Розпорядження КМУ від 14 серпня 2013 р. № 843-р «Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки»

13. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 № 200-р “Про схвалення розробленого Міністерством інфраструктури плану імплементації Директиви Ради ЄС від 13 червня 1990 р. 90/314/ЄЕС про організовані туристичні подорожі, відпочинок з повним комплексом послуг та комплексні турне”

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 № 388 “Про утворення Координаційної ради з питань туристичної діяльності”

15. Розпорядження КМУ від 8 вересня 2015 р. № 922-р «Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі»

16. Постанова КМУ від 11 листопада 2015 р. №991 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності»

17. Постанова КМУ від 2 грудня 2015 р. №997 «Про внесення змін до Порядку встановлення категорій готелям та іншим об’єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) та Порядку доведення до споживачів інформації про вид об’єкта.

18. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р “Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року”

Правове регулювання діяльності у сфері агротуризму. Агротуризм є законним видом діяльності, який визнано окремим видом туризму. Його розвиток є пріоритетним напрямом державної політики і регламентований статтями 4 та 6 Закону України «Про туризм» (N 325/95-ВР від 15.09.95, зі змінами N 2581-VIII (2581-19) від 02.10.2018). Право особистих селянських господарств займатися сільським туризмом визначено і в статті 1 ЗУ «Про особисте селянське господарство» (742-IV 2003, зі змінами N 191-VIII (191-19) від 12.02.2015)

Будь-яка діяльність господаря садиби з надання туристам житла є законною. Агротуризм як вид діяльності, що не відноситься до підприємницької, включає, зокрема, надання послуг з розміщення та харчування туристів. Ці послуги може надавати будь-яка особа без додаткових дозволів. Якщо необхідно показати туристам певні місцеві пам’ятки або природні принади округи, то надання цих послуг регламентується Податковим кодексом та передбачає підприємницьку діяльність. Власник садиби має право отримувати інформацію, необхідну для своєї діяльності в державних органах та сільських і селищних радах, а також брати участь у розробці місцевих програм розвитку туризму (стаття 24 Закону України «Про туризм»).

Обов’язковість сертифікації готельних послуг та послуг харчування стосується тільки зареєстрованих приватних підприємців. Власник садиби може звернутися із заявкою про сертифікацію послуги або надання категорії туристичному об’єкту своїй садибі добровільно. Це його право, а не обов’язок (стаття 19 Закону України «Про туризм»).

Вимоги до ведення сільського туризму. Надання послуг агротуризму власниками особистого селянського господарства відповідно до статті 1 ЗУ «Про особисте селянське господарство» ведення особистого селянського господарства – це господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають, з метою задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки і споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків та надання послуг з використанням

майна особистого селянського господарства, у тому числі у сфері агротуризму. Діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, не відноситься до підприємницької діяльності.

Підприємницька діяльність суб'єкта підприємницької діяльності-фізичної особи є найзручнішим способом провадження бізнесу на початковому етапі. Це не потребує складання статуту або установчого договору, не потребує формування статутного фонду, а отже, й великого початкового капіталу.

1.2. Аналіз туристичної привабливості Добровірської громади

1.2.1. Аналіз транспортної доступності

Добровірська громада – територіальна громада в Кам'янка-Бузькому районі Львівської області. Утворена в рамках адміністративно-територіальної реформи розпорядженням №680/0/5-17 від 27.07.2017 р. з адміністративним центром у селищі Добровір, та Розпорядження Кабінету міністрів України № 624-р від 27 травня 2020 року Про затвердження перспективного плану формування територій громад Львівської області.

Селище Добровір розташоване в Північно-східній частині Кам'янка-Бузького району. Відстань до районного центру – шосейним шляхом 17 км. Відстань від обласного центру (Львів) – шосейним шляхом 54 км.

Відстань між сільськими радами в Добровірській ОТГ

№ п/п	Адміністративний центр громади	Назва населеного пункту	Відстань, км
1.	смт. Добровір	с. Старий Добровір	4
2.		с. Сілець	14
3.		с. Незнанів	19
4.		с. Полонична	26

Отже, можемо зробити висновок, що найближче до смт. Добровір знаходиться с. Старий Добровір, найдалше с. Полонична і середня відстань в громаді становить – 16 км.

Транспортне сполучення. Кількість рейсів на день становить - 31, в тому числі до районного центру – 31 до обласного центру – 25. Має автобусне сполучення з містами Кам'янка-Бузька, Львів, а також Червоноград.

Залізнична станція «Добровір» знаходиться за 4 км від адміністративного центру Добровірської громади.

Автомобільне сполучення між сільськими радами в Добротвірській ОТГ

Маршрути від пункту Добротвір, Львівська область, Україна до пункту Старий Добротвір, Львівська область, Україна

- A** Добротвір, Львівська область, Україна
- B** Старий Добротвір, Львівська область, Україна

Маршрути від пункту Добротвір, Львівська область, Україна до пункту Незнанів, Львівська область, Україна

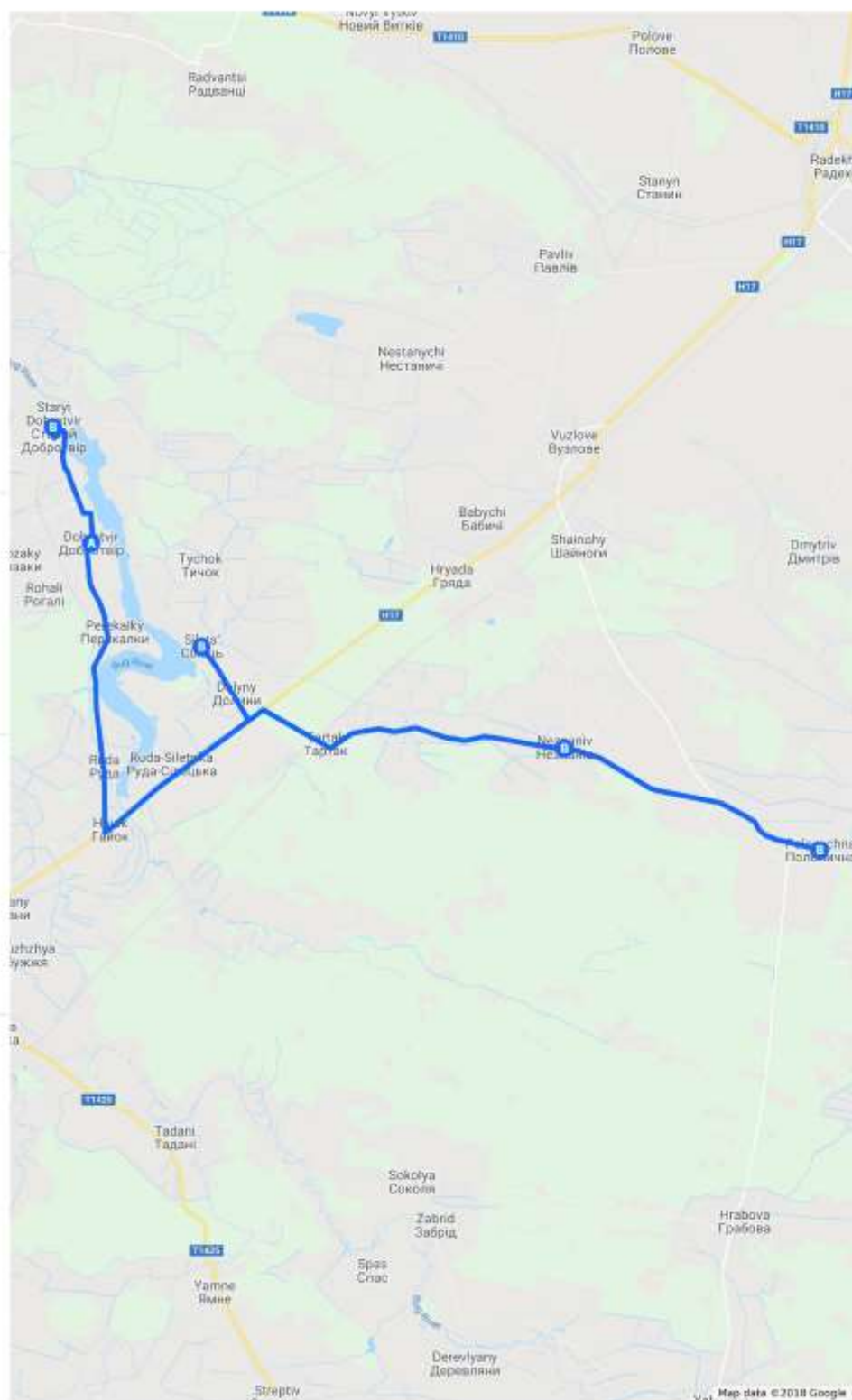
- A** Добротвір, Львівська область, Україна
- B** Незнанів, Львівська область, Україна

Маршрути від пункту Добротвір, Львівська область, Україна до пункту Полонична, Львівська область, Україна

- A** Добротвір, Львівська область, Україна
- B** Полонична, Львівська область, Україна

Маршрути від пункту Добротвір, Львівська область, Україна до пункту Сілець, Кам'янка-Бузький район, Львівська область, Україна

- A** Добротвір, Львівська область, Україна
- B** Сілець, Кам'янка-Бузький район, Львівська область, Україна

Населення

Демографічна ситуація в Добротвірській громаді: 5 ОМС, 20 населених пунктів

За останні три роки характеризується :

Чисельність мешканців, чол.

№ п/п	Громади	2016	2017	2018
1	Добротвірська селищна рада	6148	6076	6036
2	Незнанівська сільська рада	856	842	832
3	Полоничнівська сільська рада	454	445	439
4	Сілецька сільська рада	1081	1079	1086
5	Стародобротвірська сільська рада	2518	2532	2540
Всього		11057	10974	10933

Якщо ж проаналізувати чисельність населення по окремих населених пунктах, то побачимо, що у селах Полоничнівської, Сілецької, Незнанівської сільських рад та у селищі Добротвір спостерігається спад чисельності населення.

Тим не менш, тенденції за останні 3 роки Стародобротвірська сільська рада демонструє підвищення чисельності населення, коли загалом по населених пунктах громади спостерігається депопуляція.

Земельний фонд

Загальна площа Добротвірської об'єднаної територіальної громади – 1795,00 га.

На сьогодні у Добротвірській громаді, як і в переважачій більшості об'єднаних громад, не визначені межі громади, відсутня земельна документація, є не витребувані паї, а на затребувані - не всюди до кінця оформлені документи (відсутні дані в кадастрі) або відсутні власники, які не сплачують земельний податок, що негативно впливає на наповнення бюджету громади. Чи не в 100% власників землі є документи на земельні площі для обслуговування будинків, а також документи на самі домоволодіння, на основі яких сплачується податок на нерухомість та земельний податок.

Земельний фонд Добротвірської громаді

№ з/ п	Населений пункт	Орган місцевого самоврядування	Дійсний стан площа, га	Проектний стан площа, га	в тому числі	
					Землі запасу за межами населених пунктів, не надані у користуван- ня, га	з них землі с/г призначення, га
1	сmt. Добротвір	Добротвірська сел/р	125,8	289,6		
2	с. Гряда	Незнанівська с/р	333,5	6104,4	83,6	67,9
	с. Мазарня- Каранська					
	с.Незнанів					

3	с. Полонична	Полоничнівська с/р	197,5	2026,6	117	77
4	с. Долини	Сілецька с/р	485,3	4089,6	38,9	38,9
	с.Перекалки					
	с.Сілець					
	с.Тартак					
	с.Тичок					
5	с.Долина	Стародобровірська с/р	652,9	7472,1	58,6	34
	с.Козаки					
	с.Кошаковські					
	с.Маїки					
	с.Матяші					
	с.Рогалі					
	с.Рокети					
	с.Старий Добровір					
	с.Стриганка					
	с.Тишиця					
	Всього		1795,00	19982,3	298,1	217,8

Найбільшими роботодавцями у громаді є підприємство ДТЕК ДоТЕС

Основним сектором економіки громади є промислові підприємства. Водночас, серед інших секторів економіки суттєве місце займає торгівля.

Основні підприємства-роботодавці, які функціонують на території Добровірської громади

№ п/п	Назва	Вид діяльності
1.	ПАТ «ДТЕК Західенерго» Добровірська ТЕС	виробництво електроенергії
2.	ПАТ «ДТЕК Західенерго» Добровірська ТЕС- 2	виробництво електроенергії
3.	ВАТ «Троттола» підрозділ Добровір	Пошиття жіночого одягу

1.2.2. Аналіз туристичної інфраструктури

Мережа закладів торгівлі та громадського харчування Добровірської громади

Назва підприємства	Адреса	П.І.П. керівника	Вид діяльності
Кіоск	сmt. Добровір, вул.Сагайдачного	Марцінків Світлана Йосафатівна	Хлібобулочні вироби
Кіоск	сmt. Добровір, вул.Будівельна	Гасюк Степан Семенович	Промислові товари
Кіоск	сmt. Добровір, вул.Будівельна	Матяш Дмитро Степанович	Промислові товари

Магазин «Візит»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,18г	Биндас Богдана Петрівна	Продтовари
Магазин «Візит»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,31	Биндас Богдана Петрівна	Промислові та продтовари
Магазин «Добробут»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,33	Браташ Богдан Михайлович, Браташ Оксана Петрівна, Кушинський Михайло Петрович, Олійник Ольга Петрівна, Слюз Олег Михайлович	Промислові та продтовари
Магазин «Дельта»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,33	Робак Роман Михайлович	Промислові та продтовари
Магазин «Дельта»	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,7а	Робак Роман Михайлович	Промислові та продтовари
Магазин «Дельта»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,18б	Робак Роман Михайлович	Промислові та продтовари
Магазин «Смак»	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,32	Сологуб Галина Михайлівна	Промислові та продтовари
Магазин «Смак»	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,8	Сологуб Галина Михайлівна	Продтовари
Магазин «Ромашка»	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,1	Сологуб Микола Йосипович	Промислові та продтовари
Магазин «Ромашка»	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,8	Сологуб Микола Йосипович	Промислові та продтовари
Магазин «Еліт»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,16	Строчинська Л.С.	Промислові та продтовари
Магазин «Еліт»	сmt. Добротвір, вул.Енергетична	Строчинська Л.С.	Промислові та продтовари
ПП Цебрина	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,14	Волос Галина Дмитрівна	Вікна, двері
Магазин «Сяйво»	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,28	Гумен О.Б.	Електротовари
Кіоск «Олександра»	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,15б	Войтович Леся Амврозіївна	Промислові та продтовари
Кіоск «Олександра»	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,11	Войтович Леся Амврозіївна	Промислові та продтовари
Магазин «Комфорт»	сmt. Добротвір, вул.Енергетична,8	ТОВ «Гротеск»	Промислові товари
Магазин «Ритуальні послуги»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,16	Федак Оксана Богданівна	Похоронні атрибути
Магазин	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,14	Калиневич Оксана Броніславівна	Кондитерські вироби
ФОП Слюз Володимир Михайлович	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,3		Молочні продукти

Магазин «Фотосвіт»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,26	Шульгачик С.	Фотосалон
ПП Ленъ	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,5		Промислові та продтовари
Магазин «Каштан»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,16	Сикута В.І	Промислові та продтовари
Магазин «Світоч»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,28	Димарчук Г.	Кондитерські вироби
Магазин	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного	Войтович Т.Р.	Будівельні матеріали
Магазин	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,33	Харко Марія Павлівна	Промислові товари
Магазин «Шанс»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,31	Барила В.М.	Канцтовари
Магазин «Забавка»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,28		
Магазин «Тканини»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,28	Мудрик О.В.	Продаж тканин
Магазин «Авто»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,16	Пшегоцький Олександр Михайлович	Автозапчастини
Магазин «Наталі»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,18	Сковрон Василь Володимирович	Промислові товари
Магазин «Весна»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,28	Ніколаєва І.	Промислові та продтовари
Магазин «Діана»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,35	Павучак Світлана Степанівна	Промислові товари
Магазин	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,35	Скіпчак Світлана Мар'янівна	Промислові товари
ПП Скіпчак Л.В.	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,15		Промислові товари
Магазин «Рукавичка»	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,7	«Львівхолод»	Промислові та продтовари
Магазин меблів	сmt. Добротвір, вул. Будівельна,13	Глушко В.М.	меблі
Магазин «Дитячий світ»	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,28	Кадай Т.Я.	Промислові товари
Магазин «Руслан»	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,2	Волянчук І.Т.	Продтовари
Магазин «Будматеріали»	сmt. Добротвір, вул.Озерна,3		Будматеріали
ПП Пархім Л.М.	сmt. Добротвір, вул.І.Франка,20		Промислові товари
Магазин «Зайчик»	сmt. Добротвір, вул.Сагайдачного,4	Мудрик Л.М.	Промислові товари
Магазин «Родина ковбаска»	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,17а	Жмінка Д.М.	Ковбасні вироби

ПП Солотвінська С.І.	сmt. Добротвір, вул.Енергетична,2а		Запчастини
Кіоск	сmt. Добротвір, вул.Будівельна	Солотвінська С.І.	Промислові товари
Магазин «Будматеріали»	сmt. Добротвір, вул.Енергетична1б	Моравецький В.П.	Будівельні матеріали
Кіоск «Хліб»	сmt. Добротвір, вул.І.Франка	Олех І.І.	Хлібобулочні
Кіоск «Хліб»	сmt. Добротвір, вул..Сагайдачного	Олех.І.І	Хлібобулочні
Кіоск «Хліб»	сmt. Добротвір, вул. Будівельна	Олех І.І	Хлібобулочні
Магазин	сmt. Добротвір, вул.Будівельна,11в	Склепкович Ірина Миколаївна	
Магазин	сmt. Добротвір, вул. І.Франка,14	Войтюк Володимир Степанович	Промислові товари
«Ветаптека»	сmt. Добротвір, вул.В.Стуса	Маренич С.П.	Ветаптека
«Автомийка»	сmt. Добротвір, вул. І.Франка	Браташ	автомийка
Магазин	сmt. Добротвір, вул. І.Франка	Мудрик Л.М.	Промислові товари
ВФК «Скайінвест»	сmt. Добротвір, вул. І.Франка	Скіпчак Володимир Іванович	Аптека
ВФК «Скайінвест»	сmt. Добротвір, вул. Шевченка,10	Скіпчак Володимир Іванович	Аптека
ВФК «Скайінвест»	сmt. Добротвір, вул. І.Франка,28	Скіпчак Володимир Іванович	Аптека
Магазин «Квіти»	сmt. Добротвір, вул. І.Франка,29	Слюз М.	
Кулінарія	сmt. Добротвір, вул. І.Франка,18а	Веретельник Ганна Романівна	

Можливості для розміщення гостей у готелях

Заклад	Кількість ліжок
с. Новий Став готель "Марія"	31
с. Руда відпочинкова база "Лісна"	52
с. Перекалки садиба зеленого туризму родини Слівінських	30
сmt Добротвір гуртожиток ДТЕК Добротвірська ТЕС	250
сmt Запитів готель "Гелікон"	93
м. Кам'янка-Бузька готель " Кам'янка-Бузька"	10

На території Добротвірської громади функціонують заклади громадського харчування.

Добротвір:

- Кафе –бар «Сузір'я», вул. Івана Франка, 12
- Кафе «Казка», вул. Енергетична, 10
- Кафе «Гаряча пательня», вул. Івана Франка, 18

- Кафе, вул. Шевченка, 5
- Кафе «Крапля пива», вул. Сагайдачного 2а

Старий Добровір

- Кафе-бар, вул. Івана Франка, 4
- Кафе-бар» «Магніт», вул. Будівельна, 9а

Також, найбільш привабливими закладами ресторанного господарства на сусідніх територіях є:

➤ «Галицька корона» – розташований у м. Кам'янка-Бузька, двоповерхова будівля площею 206 м.кв., є відкрита тераса з фонтаном, зал на 100 місць, безкоштовний паркувальний майданчик. Клієнтам пропонується розважальна програма у вихідні дні, а також смачна національна кухня.

➤ «Озон» – розташований у центрі м. Кам'янка-Бузька. До послуг клієнтів: смачна національна та європейська кухня, два великих зали та літній зал на вулиці під накриттям, загальна місткість закладу – 150 місць, безкоштовний паркувальний майданчик. У вихідні дні клієнтам пропонується розважальна програма.

➤ «Леокс» – розташований у центрі м. Кам'янка-Бузька загальною площею приміщення 280 м.кв. на III поверсі. До послуг клієнтів: смачна національна кухня, 1 малий та 1 великий банкетні зали, загальний зал для відвідувачів, загальна місткість закладу – 180 місць. Біля ресторану є безкоштовний паркувальний майданчик.

➤ «Марія» – розташований у с. Новий Став в лісі при трасі Львів-Луцьк. До послуг клієнтів: бар, ресторан на 180 місць, в яких пропонується смачна українська кухня, сауна, великий танцювальний майданчик на вулиці під накриттям, 3 будиночки на 30 осіб та альтанки, в яких клієнти відпочивають у літній період. Біля закладу є безкоштовний паркувальний майданчик.

➤ «Козацький куліш» – розташований в смт. Запитів по трасі Львів-Київ. До послуг клієнтів бар, ресторан на 120 місць, бенкетний зал, відкрита тераса, безкоштовний паркувальний майданчик. Клієнтам пропонується смачна українська кухня.

Кафе
Дисотека
**Козацький
Куліш**
с.мт. Запитів

Казка» –

мережа піцерій, розташованих в м. Кам'янка-Бузька та смт. Добровір. До послуг клієнтів: піца на різний смак, різноманітні кондитерські вироби, смачна українська кухня, а також дитячий майданчик з каруселями.

Також одними з кращих підприємств ресторанного господарства є заклади, що представлені в закладах проживання.

Заклади проживання.

Рекреаційно-відпочинкові об'єкти та заклади готельного господарства району представлені базою відпочинку «Лісна», яка знаходиться у с. Руда. База розташована в сосновому лісі на берегах двох озер. До послуг клієнтів чисте лісове повітря, відмінний сервіс, цегляні котеджі, дерев'яні зруби, дерев'яні фінські будиночки, комплекс розваг не залишає гостей без приємних вражень. Клієнтам пропонується випробувати унікальний вид відпочинку – оздоровчий чан. Купання в чані стимулює функції імунної системи та щитовидної залози, покращує діяльність опорно-рухового апарату, серцево-судинної і нервової систем, сприяє відновленню після травм та переломів, повертає пружність і еластичність шкірі. За рахунок маси та спеціально розрахованої форми чану, тепло, що накопичується при підігріві води, передається організму рівномірно і проникає всередину тіла, прогріваючи внутрішні органи. Родзинкою чана є те, що оздоровча процедура проходить під відкритим небом незалежно від пори року. Одночасно в чані можуть розміститись 5-6 осіб.

який
сільсь
як ф
зайня
та іст

певною мірою вирішити проблему
бут, повніше використати природний

1.2.3. Аналіз природних переваг

Клімат – помірно континентальний. Середня температура січня -5°C , липня від $+18^{\circ}\text{C}$ у центральній частині області та до $+12^{\circ}\text{C}$ в горах. Кількість опадів становить 750-1000 мм.

Клімат території, як і всього Малого Полісся, має ті ж риси атлантично-континентального типу, які характерні для всієї західної частини України: висока зволоженість, м'які зими з частими відлигами й помірно тепле майже без посух та суховіїв літо. Але разом з тим Мале Полісся і, зокрема, Добротвірщина мають свої кліматичні особливості, якими досить чітко відрізняються від сусідніх Волинської і Подільської височин.

Матеріали спостережень на Кам'янка-Бузькій метеорологічній станції з 1950 року показують, що першою особливістю клімату Малого Полісся і, в тому числі Добротвірщини, є порівняно м'якші зими. Середня температура січня тут не опускається нижче -8° . М'які зими Малого Полісся обумовлені меншими абсолютними висотами цієї території (середня абсолютна висота Малого Полісся 220м, Подільської височини – 320 м, Волинської височини – 270 м).

Корисні копалини, що розробляються, представлені піском, глиною й торфом. Крім них і є перспективні площі для розробки мергелю й вапняку. Це, як правило, не еродовані геоморфологічні останці.

Найбільші піщані кар'єри розташовані в північній частині району біля сіл Стриганка (20 га), Тишиця (18 га) але їх запаси майже вичерпані.

Найбільше торфове родовище, яке знаходиться в експлуатації, розташоване біля села Полонична. Потужність шару торфу тут становить 10 м.

Водні ресурси. Через Добротвірську ОТГ протікає річка Західний Буг. Її довжина становить 772 км (в Україні 392 км). Західний Буг – рівнинна річка (заболочена заплава, стариці, звивисте річище); у басейні річки багато озер.

У басейні річки на території Львівської області є 7 водосховищ загальним об'ємом 31,4 млн м^3 . Найбільші з них: Добротвірське – 14,8 млн м^3 та Сокальське – 11,05 млн м^3 .

Великі населені пункти над Бугом: Буськ, Кам'янка-Бузька, Добротвір, Соснівка, Червоноград, Сокаль, Сасів, Устилуг, Володава (Влодава), Тереспіль, Дорогичин, Берестя.

Добротвірське водосховище на річці Західний Буг знаходиться біля смт. Добротвір. Його побудували у 1959 році. Наповнили у 1961 році. Водосховище призначене для охолодження Добротвірської ТЕЦ.

Тип водосховища – руслове. Регулювання стоку – сезонне. Середня глибина – 2,13 м, максимальна – м. Площа – 6,96 км^2 . Об'єм – 14,65 млн м^3 ; корисний об'єм – 12,4 млн м^3 . Довжина 13 км; найбільша ширина – 0,75 км.

Тут місцеві полюбують ловити рибу. Серед поширених є карась та короп. Також є багато верховодки та плотви, менше – товстолобика, окуня та щуки.

Русло ріки Західний Буг в межах Добровіської селищної ради, Стародобровіської та Сілецької сільських рад розгалужене і звивисте шириною 10-20 м та глибиною 2-3 м. Географічне положення Добровіщини має ще й ту особливість, що через її територію простягається частина Головного європейського вододілу, який поділяє ріки Балтійського і

Чорноморського басейнів біля річки Західний Буг.

В південній частині села Старий Добровір долина ріки Західний Буг перекрита греблею довжиною 300 м. Завдяки цій греблі утворилось Добровірське водосховище площею 650 га, яке залило водою долину ріки довжиною 13 км і шириною різних розмірів до 500 м. Дане водосховище своїми теплими водами, які повертаються в нього після використання Добровірською електростанцією, має значний вплив на режим ріки в зимовий період. Завдяки теплій воді льодові утворення на водосховищі відсутні або спостерігаються дуже рідко під час дуже холодних зим.

Рівнинний характер місцевості, на якій протікає річка, визначив характерні особливості флори її берегів. У ній переважають змішані листяні і хвойні ліси. Береги Західного Бугу стали ідеальним місцем для організації природних заповідників і заказників, у яких зберігається первозданна краса цих місць.

Лісові ресурси

Ліси Кам'янка-Бузького ДЛГП «Галсільліс» розташовані в північній частині Львівської області на території Кам'янка-Бузького адміністративного району. Вся територія господарства відноситься до рівнинних лісів.

Кам'янка-Бузьке дочірнє лісгосподарське підприємство «Галсільліс» створено в 2001 році, для ведення лісового господарства в лісах колишніх колгоспів Кам'янка-Бузького району. Землі лісового фонду розташовані на території 22 сільських Рад району. Останнє лісовпорядкування проведено в 2011 році. Загальна площа земель лісового фонду становить 5883,2 га, кількість кварталів 79, середня площа кварталу 74 га.

В організаційно-господарському плані поділено на два лісництва (дільниці):

I – Добровірське лісництво – 3068,2 га

II – Жовтанецьке лісництво – 2815 га

Територія лісгоспу характеризується відносно не високим класом пожежної небезпеки, що обумовлено наявністю значних площ листяних насаджень вологих і сирих типів лісу. Але враховуючи те, що в лісгоспі проростають хвойні молодняки, середньовікові та стиглі насадження, охорона лісу від пожеж здійснюється лісовою охороною.

Ліси, з якими межують села ОТГ багаті на різноманітну флору та фауну.

Добровірські ліси також можуть подарувати грибникам гарний «улов». Тут можна знайти білі й польські гриби, підберезники, масляки, сиріжки, лисички тощо. Лісові господарства району зараз не займаються промисловою заготівлею грибів. Тому збирання

грибів на продаж – цілком приватна справа, і особливо стає в пригоді пенсіонерам. При гарному урожаю можна зібрати 10-15 кг/день.

Літо тішить не тільки грибами, але дозволяє всім бажаючим заготовити на зиму багатими на вітаміни ягодами. В лісах громади збирають суницю і малину, в основному це жителі сіл. Місцеві жителі отримують додаткові доходи за рахунок збору грибів та ягід, а також їхньої переробки - сушіння або консервування, які продають на місцевому ринку в смт. Добротвір.

Регіон славиться своїми лікарськими рослинами. Тут росте близько трьох тисяч видів трав, кущів і дерев, які мають не лише

лікувальні властивості, а й здатні суттєво продовжити життя людини та ще й вивести його на якісний рівень. Первоцвіт весняний, підсніжний тюльпан, чебрець

звичайний, чорна бузина, весняний горицвіт, буркун лікарський – це назви деяких рослин, що вже давно оселилися в місцевих лісах.

Навколишні ліси та водойми також славляться мисливством та рибалкою. Ліси багаті на живність, в них водяться косуля, кабан, лось, заєць, лисиця та перната дичина.

1.2.4. Аналіз культурних та історичних переваг

Початки історії Добротвора сягають XIII століття. У ті часи Добротвір належав до Холмської землі, а в XIV столітті до Белзької.

Спочатку Добротвір був розташований на правому березі річки Західний Буг, але через постійні напади татар мешканці переселилися на лівий берег. Річка та довколишні ліси стали добрим схоронищем перед нападами ворогів.

В історії згадуються татарські і турецькі напади в 1498 і 1509 рр., від яких населення Добротвора й околиці сильно потерпали, у зв'язку з чим польський король Жигмонт звільнив мешканців від податків на вісім років. Він також ввів щорічний ярмарок на день восьмого вересня і щотижня у четвер.

У Добротворі було два замки, один з них оборонний, що стояв на правому березі Бугу. Історія згадує, що у 1417 році в замку перебував литовський князь Витовт. Від замку збереглися лише назва околиці «Замчисько» і оборонний рів, а до 1955 року більшовицька влада побудувала греблю і затопила ту частину Замчиська.

Добротвір оточений присілками: Бірок, Забужжя, Воротна, Язвин, Долина, Маїки, Матяші, Мусії, Рогалі, Рокети. Назви тих присілків походять від прізвищ багатих господарів, які мали більші господарства довкруги Добротвора.

Згідно з переписом населення 1564-65 років, Добротвір був містечком. Тоді в ньому було 161 хата і такі вулиці: Мостова, Надбужна, Млинова і Волоська. Тоді Добротвір

належав до Кам'янецького староства. У містечку було 2 священники, 16 рибалок, 5 боднарів, 2 гончарі, 2 шевці, 3 ковалі, 1 дігтяр і 6 різних яток. Решта населення займалася сільським господарством і випасом худоби.

Через 7 років перепис занотовує 195 хат, але велика частина населення в ті часи вмирала від холери. Перепис із 1662 року подає лише 15 хат. Це наслідки тодішніх воєн.

У 1870 р. ще раз прийшла пошесть холери і забрала багато життів. Тоді у деякі дні ховали по десять осіб.

На початку XX століття Добровір починає відроджуватися і розбудовуватися. Тоді приходить нове нещастя: в червні 1906 року пожежа нищить 48 господарств, у тому числі парафіяльні будинки, але 300-літня церква залишилася цілою. В липні 1915 року російські війська, відступаючи з Галичини, спалили центр Добровіра, в тому числі і старовинну церкву та дзвіницю.

Після Першої світової війни у Добровірі розвивається культурно-освітнє життя та економіка. Засновано читальню «Просвіта», драматичний гурток, а також кооператив та інші малі підприємства.

У 1931 році в Добровірі було 606 житлових будинків і 3325 мешканців: 2508 українців, 588 поляків і 229 євреїв.

На південь від села споруджена Добровірська ТЕС, а при ній збудоване нове поселення – селище Добровір, що отримус свою назву від села поблизу, село Добровір перейменовано на Старий Добровір (1960р.). Біля с. Старий Добровір для потреб Добровірської ТЕС збудували греблю на річці, внаслідок чого утворилося чимале Добровірське водосховище. З початку будівництва електростанції господарські та профспілкові організації дбали про впорядкування села та селища, піднесення освітнього та культурного рівня, охорони здоров'я його мешканців. Поліпшувався рівень життя. З року в рік здавалися в експлуатацію житлові площі. В усіх будинках Добровіра є холодне та гаряче водопостачання, каналізація, центральне опалення, газ.

Уже в 1953 році було побудовано загальноосвітню середню школу. Кількість учнів збільшувалася за рахунок дітей навколишніх сіл та розбудови селища. У зв'язку з цим у 1967 році було відкрито новий корпус, а у 1988 році добудовано ще два блоки навчальних корпусів, їдальню, актовий зал, басейн та ін. На даний момент на території селища розташована найбільша у районі школа, де навчається близько 1 тис. учнів. Ще майже 400 молодих людей є студентами Добровірського технічного ліцею. У 1971-74 роках у Старому Добровірі стараннями тодішнього директора школи Ярослава Мудрика, побудовано восьмирічну школу на 320 учнів. Також було побудовано дитячий садок, який згодом перенесли у селище.

У грудні 1960 року закінчено будівництво лікарні у селищі, створено пункт швидкої допомоги. При лікарні організовано бальнеологічне лікування. У 1966 році відкрився вже другий двоповерховий дитячий садок на 120 місць.

Окремою сторінкою в історію Добровіра увійшла дитяча музична школа. Завдяки підтримці адміністрації Добровірської ТЕС 1 вересня 1995 року в селищі відкрився дитячий мистецький заклад. Тут діти можуть здобувати мистецьку освіту, виховуватись на кращих зразках вітчизняної і світової музичної культури.

За сприяння фонду В. Петраха у селищі було повністю відреставровано школу, куплено комп'ютерний клас, побудовано бібліотеку та дзвіницю. Працює 16 гуртків художньої самодіяльності: хоровий, вокальний, естрадний, танцювальний, драматичний та ін. В гуртках зайнято понад 300 осіб.

Як і годиться для міст зі славною історією в Добротворі є Народний історико-краєзнавчий музей Добротвора та навколишніх сіл імені Йосипа Брикайла, який був заснований та відкритий 22 жовтня 1995 року. В музеї є експонати не тільки Добротвора і навколишніх сіл, але й з Тернопільщини, Івано-Франківщини, Рівненщини.

Експозиції музею розміщені в такому порядку: археологія «Від каменя до заліза», «Україна в неволі», етнографія «Культура і побут нашого народу», «Народний рух і «Просвіта», «За Україну і її волю...», «Історія Добротвірської ТЕС і селища».

20 січня 2013 р., Високопреосвященний митрополит Львівський і Сокальський Димитрій освятив храм на честь святих Первоверховних апостолів Петра і Павла. Будівництво та оздоблення храму від закладення фундаменту до освячення тривало близько 20-ти років. У ході будівництва поліпшувався благоустрій жителів.

З року в рік здавалися в експлуатацію житлові площі. В усіх будинках Добротвора є холодне та гаряче водопостачання, каналізація, центральне опалення, газ.

16 серпня 1995 р. побудовано каплицю, яку освятив владика Филімон Курчаба. У 2002 р. владика Михаїл Колтун освятив наріжний камінь на будівництво церкви. У 1995–1999 роках завідателем храму парафії був о. Микола Нецкар, з 1999 р. по нині адміністратором парафії є о. Богдан Горбаль.

У 1960 р. давню частину міста перейменовано на Старий Добротвір, а новій частині дано назву Добротвір.

На присілку Язвин був монастир Сестер Василянок, який ліквідовано у 1784 році, а церква св. Дмитрія з цього монастиря перенесена в 1792 році на цвинтар у Добротворі. У 2018 році відновлено її історичний вигляд.

У XV ст. у Добротворі було засновано парафію коштом Оттона з Ходеча. На поч. XVIII ст. тут збудували дерев'яний костел на кошти А. Велогорської. У 1912 р. було споруджено сучасний мурований храм, який вже у 1924 р. реставрували після ушкоджень, завданих війною. У 1926 р. костел Св. Станіслава було законсервовано. До 1997 р. храм був закритим.

Стараннями о. Володимира Пашковського в роках 1933–38 побудовано нову церкву в україно-візантійському стилі. Церкву названо на честь святих Володимира і Ольги. Її посвятив владика І. Бучко, товариш о. Пашковського зі студенських часів. Недовго судилося о. Пашковському служити в новій церкві. Прихід більшовиків і переслідування приневомили його втекти з родиною до Кракова, де він перебував до 1941 року. З 1991 р. після виходу нашої Церкви з підпілля храм, після великої боротьби, був повернений греко-католикам.

Блаженної пам'яті о. Степан Панас був першим греко-католицьким священиком після виходу Церкви з підпілля. На його долю випало відвоювання храму у МП. О. Степан очолив боротьбу парафіян за відновлення історичних прав громади на володіння храмом. Після смерті о. Степана на парафію був призначений о. Володимир Когут, який служив до кінця 2006 р. Потім служив о. Андрій Щепан.

При храмі на даний час діє братство Непорочного Серця Матері Божої та недільна школа.

Храм святих рівноапостольних Володимира і Ольги УПЦ КП села Старий Добротвір. Освячено наріжний камінь та розпочато будівництво 12 вересня 1993 року. Протягом 1993-95 років храм було збудовано на добровільні пожертви парафіян (за проектом львівського архітектора Івана Коваленка). Першу Святу Літургію відслужено 30 липня 1995 року. У 1996-98 рр. храм оздоблений п'ятиярусним іконостасом у візантійському стилі. 16 травня 1999 року храм освячений митрополитом Львівським і Сокальським Андрієм (Гораком). Участь в освяченні взяли понад 25 священників, а 25 вересня парафію відвідав з архіпастирським візитом Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. У 2007-2009 рр. – розписано інтер'єр храму майстрами з м. Жидачів. Будівничий – настоятель храму митр. прот. Ярослав Солоп.

Перша церква в селі Стриганка в честь Покрови Пресвятої Богородиці - згоріла у 1914 році. Друга дерев'яна, яку будували в 1922-1934 рр. за о. Володимира Пашковського – згоріла 27 вересня 2015 року. З 20 жовтня 2015 року за настоятеля митр. прот. Ярослава Солопа розпочалося будівництво нового храму за пожертви православної громади села Стриганка та інших громад Львівсько-Сокальської Єпархії. (на фото Церква Покрови Пресвятої Богородиці, в процесі будівництва)

Невелике село Тишиця (306 мешканців) знаходиться недалеко від села Старий Добротвір. У Тишиці є кілька визначних і старовинних пам'яток культури, якими можуть пишатися мешканці села. Відомо, що колись в селі був василіянський монастир, який був ліквідований між 1744 і 1753 роками. Храм Успення Пр. Богородиці побудований 1861 року греко-католицькою громадою. Другою такою пам'яткою є дзвіниця та дзвони, які вважають найдзвінкішими в цій околиці.

Полонична – село в Кам'янка-Бузькому районі Львівської області. Збережену дерев'яну церкву збудували 1728 р. в центрі Полоничної.

До 1939 р. її покровителем була акційна спілка «Ойкос» зі Львова. Храм тризрубний, має значновидовжений бабінець, до вівтаря (і частково нави) з півночі прибудована ризниця. Будівля оточена піддашшям, зовнішні стіни вертикальношальовані дошками. З північної сторони церкви три вікна, з південної – п'ять. Низький восьмимерик нави, стіни якого оббиті бляхою, накритий банею з ліхтарем і

маківкою. На гребенях дахів вівтаря і бабинця влаштовані на маленьких восьмериках менші бані.

На північ від церкви стоїть дерев'яна двоярусна дзвінниця: нижній ярус квадратний у плані, верхній – восьмибічний, з голосниковими отворами. Дзвіниця накрита шатровим восьмигранним дахом. Навпроти неї, на схід, збудована дерев'яна, закритого типу каплиця. Під тиском влади упродовж 1946–1947 рр. тодішній парох храму Собору Пресвятої Богородиці о. Василь Домкович перейшов на російське православ'я і переписав церкву. Увесь період, коли УГКЦ була в підпіллі, церква в с. Полонична була православною. Опитування місцевих мешканців не підтвердило гіпотезу, що на цих теренах священнодіяв підпільний священик УГКЦ. Дочірня церква Вознесіння Христового в с. Гута в часи підпілля була закритою. Для виконання потреб туди їздив православний священик з Полоничної. Парафіяни с. Полонична 10 грудня 1989 р., під керівництвом о.Ярослава Куця зібрали підписи щодо повернення до УГКЦ. Статут релігійної громади Української Греко-Католицької Церкви зареєстрували 17 вересня 1991 р. Дочірня церква була відкрита 8 червня 1990 року.

Незнанів – невеличке село, розташоване навідстані 20 км від Добротвора на південний схід. У центрі села, поблизу головної дороги, знаходиться дерев'яна церква, фундатором якої був Франц Йосиф І. До 1939 року її покровителем була акційна спілка «Ойкос» зі Львова.

З часу переходу УГКЦ в підпілля в Незнанові проживала в служінні Богові і вірним сестра-монахиня Йосафата. У 1990 році парафії с. Незнанів, с. Мазярка, с. Гряда волею людей, та священика о. Степана Чепіля, повернулися в лоно УГКЦ після довгих років перебування церкви у підпіллі.

Тризрубну триверху святині значно видовжили мурованою добудовою бабинця з двома вежами, накритими шатровими дахами, завершеними цибулястими банями на восьмериках. Якщо дивитися на церкву зі сторони головного входу, ніхто не скаже, що вона дерев'яна.

22 грудня 2008 року відбулося урочисте святкування з нагоди 130-річчя церкви Святої Параскеви.

Капличка св. мч. Димитрія Мироточця побудована 1991 р., за пароха о. Романа Войцехівського. Збудована за кошти мешканців с. Мазярня Каранська

Церква св. мч. Софії та її дочок Віри, Надії, Любові, збудована у 1997 році. Наріжний камінь освятив тодішній парох о. Роман Войцехівський. Церква збудована за пожертви парафіян хутора Гряда та з ініціативи: п. Миколи Притули, п. Володимира Мороза, п. Дмитра Лепеха, п. Дмитра Стрижевського. Особливими стараннями мецената п. Степана Лепеха та за його пожертви куплено дзвін, що хрещений ім'ям батька жертводавця Іллі. Престол і тетрапод зроблений руками п. Дмитра Лепеха, а іконостас – робота Василя Гасюка, різьбяр з с. Незнанів.

Церкву освячено в останню неділю вересня 1997 року за участю декана о. Володимира Касіяна, пароха села о. Бориса Гороховського, а також 10 священиків з

деканату. В селі, 25 серпня 1997 року відбулася Свята Місія, яку проводив о. Василь Зінко, з цієї нагоди було встановлено місійний хрест.

На початку XX століття ця церква була єдиною в околиці. Розташована на березі Добротвірського водосховища, і щоб побачити та оцінити її у «повний зріст» потрібно перейти понтонним мостом на лівий берег.

Церква дуже велика за розмірами - запроєктована відомим архітектором В. Нагірним для Сільця та навколишніх сіл. До 1939 р. покровителем церкви були місцеві землевласники Р. Уейський і К. Бартманський. На церковному дворі, де зараз розташована дзвіниця, колись стояв дерев'яний храм. Престольним празником було Введення в Храм Пресвятої Богородиці. Церква була значно менша за сучасну, але 1914 р., під час бойових дій, храм було знищено вогнем. Незабаром громада вирішила збудувати новий дерев'яний храм своїми коштами, але будівництво затягнулося на роки.

У 1929 році, на празник Введення, було посвячено новозбудований храм на честь Усікновення Чесної Глави Йоана Хрестителя.

Киї

Більше півстоліття назад, на цьому місці, де тепер капличка, стояла хатина сім'ї Богдана Свистуна. В той час не було великих статків, потрібно було важко працювати щоб перезимувати, щоб щось залишилося посіяти на весні. Але було те, про що ми маємо пам'ятати, розуміти і що для нас має бути прикладом – в їхніх душах була величезна любов, бажання побудувати незалежну, міцну українську державу. В літописі Української повстанської армії написано, що 15 вересня 1944 року військом НКВД була організована облава між чотирма селами: Нестаничі, Яструбичі, Тишиця і Радванці. Повстанці дали бій, який тривав цілу добу. В результаті цього було знищено понад 100 більшовиків, в тому числі полковника, близько 90 було поранених. Втрат серед українських повстанців не було, за виключенням одного пораненого. І через ніч вони успішно вийшли з оточення. Але 18 вересня 1944 Киї були спалені, а дружина Богдана Свистуна Марія була арештована.

Морозівська

На території громади знаходиться криївка УПА, що в урочищі «Морозівська» села Рокети Кам'янка-Бузького району. Навесні 1951 року тут протягом 3-х днів тривав бій оборонців бункера УПА. Коли в оборонців закінчилися набої, 12-го квітня прогрімів потужний вибух, який поховав таємниці, що понесли з собою в могили повстанці Данило Мисак («Каменярь») Мар'ян Шульга («Білоус») Марія Стефанишин («Рома»), Ігор Рачинський («Ромко»), Іванець Ярослав («Малий»), «Слава», «Соловій» і «Ярий».

Це була не проста криївка, а надсекретний бойовий комплекс, що містив крім основної криївки склади продуктів і зброї, госпіталь та три бойові точки. Тут була і потужна радіостанція з дизельним генератором та батареями, і своя криниця з питною водою. Для охорони була виділена ціла сотня, в яку входили вояки із Прикарпаття та Східної України, яких тут не знав ніхто. Повстанці займалися збором розвідувальних даних через потужну агентурну мережу в радянських установах та переправкою соратників через кордон. У госпіталі було вилікувано понад 300 бійців та через криївку було переправлено близько трьох сотень людей за кордон для подальшого ведення боротьби. В різних місцях району було три точно таких бункери-імітації для того, щоб збити з толку переслідувачів. Тож навіть радянським спецслужбам не вдалося з'ясувати, куди поділася, наприклад, повстанська каса.

Місцева рада утворена в 1959 р. Для забезпечення дітей робітничих сімей навчанням тут уже в 1953 році було побудовано загальноосвітню середню школу. Кількість учнів збільшувалася за рахунок дітей навколишніх сіл та розбудови селища. У зв'язку з цим у 1967р. Було відкрито новий корпус, а у 1988р. добудовано ще два блоки навчальних корпусів, їдальню, актовий зал, басейн та ін. На даний момент на території селища розташована найбільша у районі школа, де навчається понад 770 учнів. Ще майже 300 молодих людей є студентами Добровірського технічного ліцею.

У грудні 1960р. Закінчено будівництво лікарні у селищі. При лікарні було організовано бальнеологічне лікування (тепер немає). Росло селище, збільшувалось його населення. У 1966 році відкрився вже другий двоповерховий дитячий садок на 120 місць.

Окремою сторінкою в історію Добротвора увійшла дитяча музична школа. Саме завдяки підтримці адміністрації Добротвірської ТЕС 1 вересня 1995 року в селищі відкрився дитячий мистецький заклад.

Народний дім є у селищі, збудований за кошти Добротвірської ТЕС. Це просвітницькі установа, яка здатна зберегти традиції і культуру. Працює 16 гуртків художньої самодіяльності: хоровий, вокальний, естрадний, танцювальний, драматичний та ін.

Сьогодні також є дуже затребуваними екскурсії з вивчення історико-культурної спадщини українського народу. Місця поблизу Добротвірської ОТГ багаті історико-культурними об'єктами. Організація екскурсій до них сприятиме не тільки підвищенню обізнаності туристів про історичні події минулих століть, а також про сьогодення сіл Львівщини та може стати джерелом додаткових надходжень місцевих підприємців та організацій, місцевого бюджету.

Головне завдання, яке стоїть перед громадою, раціонально використати та розвинути наявний економічний, природний та історико-культурний потенціал, розробити комплекс заходів зі створення умов для зменшення відтоку молоді з населених пунктів, які розташовані на території громади, шляхом створення робочих місць, соціальної та культурної інфраструктури, надання послуг у сфері дозвілля і відпочинку, побудови житла для молодих сімей та спеціалістів.

На рівні об'єднаної громади спостерігається тенденція до збільшення суб'єктів господарської діяльності чому сприяє працюючий в Кам'яно-Бузький Центр адміністративних послуг та політика місцевої влади, що спрямовані на підтримку розвитку малого і середнього бізнесу. Головним із пріоритетних завдань в цьому напрямку керівництво громади вбачає заходи з легалізації і виведенню з тіні бізнес діяльності на території громади та залучення інвестицій.

Також, варто зазначити, що ОТГ, через своє близьке географічне розташування поблизу траси Львів-Луцьк є інвестиційно-привабливою територією для виробничих, оздоровчих, туристичних та рекреаційних потреб. Посилюють інвестиційну привабливість громади наявні вільні земельні ділянки та об'єкти незавершеного будівництва.

Члени Робочої групи з підготовки місцевої економічної стратегії вважають найкращим сценарієм розвитку громади – розвиток туризму та супутніх видів діяльності, а також звичних напрямків господарювання, але на новому технологічному та організаційному рівні.

Зелений туризм на сьогодні набирає все більшої популярності. Жителі великих міст їдуть у села пожити більш спокійним та розміреним життям. Це повернення до першоджерел. Краса сільських пейзажів, близькість річок, лісів, відсутність стресів та метушні, здорове харчування добре впливають на людину, зміцнюють її і духовно, і фізично.

Крім того, зелений туризм включає також пізнавальний елемент. Туристи знайомляться з сільськими традиціями та культурою, народними промислами та ремеслами. Навіть в межах турів вихідного дня туристи на території Добротвірської ОТГ можуть не тільки споглядати, але й брати активну участь у житті села, жити в затишних садибах, ходити в ліс збирати гриби та ягоди, ходити на полювання та риболовлю, допомагати у полі, при бажанні можуть навчитися їздити верхи на коні, виготовляти горщики з глини, плести

вироби з лози та навіть доїти корову, приймати участь в гуляннях з народними обрядами на території садиб, відвідати найближчі історико-культурні об'єкти тощо.

Досвід ведення діяльності в сфері зеленого туризму показує, що при певному нагромадженні числа відпочиваючих з'являється потреба в задоволенні їх різноманітних соціально-культурних запитів, а це, в свою чергу, стимулює розвиток сфери послуг: транспортних, зв'язку, торгівлі та харчування, служби побуту, відпочинково-розважальних та інших.

1.2.5. Аналіз туристичних продуктів

На сьогодні в Добровіській ОТГ є представлені такі туристичні продукти:

- Катання на човнах, байдарках та катамаранах;
- Заняття спортом (футбол, волейбол, теніс, карате, гребля, шахи, заняття на вуличних тренажерах);
- Мистецькі та спортивні фестивалі;
- Активний відпочинок (риболовля, відвідування історико-краєзнавчого музею, екскурсії історичними та сакральними стежками нашого краю, чудова атмосфера та смачна їжа).

Адреси локацій:

- Катання на човнах, байдарках та катамаранах – смт. Добровірів, вул. Озерна, 4;
- Стадіон ДТЕС (футбольне поле, майданчик з штучним покриттям, каток, тенісний корт) – смт. Добровірів, вул. Будівельна, 9а;
- Тренажери – смт. Добровірів, вул. Будівельна, 9а та вул. Сагайдачного, 3, село Старий Добровірів, вул. Мостова, 23.
- Історико-краєзнавчий музей смт. Добровірів та навколишніх сіл імені Йосипа Брикайла – смт. Добровірів, вул. Спортивна, 2

АКТИВНИЙ ВІДПОЧИНОК. На території Добровірської ОТГ можна активно відпочивати у будь яку пору року. Взимку – народні гуляння, Вертеп, зимова риболовля, катання на ковзанах, спостереження за лебедями-шипунками.

У теплу пору року – сплави річкою Західний Буг, риболовля, велоподорожі, збирання ягід та грибів у навколишніх лісах, цікаві краєвиди, відпочинок на лоні природи.

ФЕСТИВАЛІ. Щороку у першій половині вересня міжнародна спартакіада «Єдина країна». Гасло заходу - «Змагаємося за єдність»! Діти з усієї України та з-за кордону приїжджають продемонструвати свої вміння та здобути спортивні перемоги: футболісти і веслувальники на байдарках та каное.

Обласний фестиваль «Купальська містерія над Бугом» – проводиться щороку у липні. Основною метою фестивалю є взаємозбагачення досвідом Карпатських регіонів, ознайомлення місцевих мешканців та гостей фестивалю із споконвічними традиціями українців святкування Івана Купала, виховання в української молоді розуміння культурних цінностей, шанобливого ставлення до традицій, звичаїв, обрядів, збереження традицій рідного краю, національної культури, відродження духовності, культури, самобутності, налагодження дружніх взаємин та шанобливого ставлення до культурних розбіжностей.

День Добротвора – проводиться на початку жовтня. Для гостей селища виступають колективи Народного дому Добротвора, учні Добротвірської музичної школи, місцеві митці. Добротвірці демонструють свої уміння та таланти. Відомі гурти та співаки виступають для мешканців та гостей Добротвора.

СПОРТИВНА СФЕРА КРАЮ

Веслувальна база. У Добротворі є можливість професійно займатися веслуванням на байдарках та каное: широке спокійне водне плесо, розмітка доріжок протяжністю 1 км, наявна спортивно-матеріальна

база. Змагання «Стрімкі човни», які об'єднує спортсменів з цілої України, відбуваються саме тут. В асортименті послуг спортивної бази є сплави річкою Західний Буг. Мальовничі краєвиди відкриваються з набережної.

Футбол. Прекрасне футбольне поле дає можливість тренуватись місцевій команді «Енергетик», що грає у першій лізі Львівської області, а й усім бажаючим. Футбольний міні-майданчик дозволяє проводити тренування для юних спортсменів за методикою та з майстер-класами від команди «Шахтар».

Для усіх бажаючих на стадіоні працює тенісний корт та тренажери.

Карате. Спортивний клуб «СКІФ-Добровір». Гармонійна система духовного, тілесного і психологічного виховання дітей. Одна з найефективніших систем самозахисту, спрямована на покращення і збереження здоров'я. Професійний тренер проводить майстер класи та тренування з карате.

Волейбол. Влітку активний відпочинок не обходиться без пляжного волейболу. Два спортивні майданчики на березі річки є постійно задіяні місцевими командами та гостями Добротвора.

1.3. SWOT-аналіз

1.3.1. Аналіз сильних і слабких сторін.

Результати SWOT-аналізу

Сильні сторони: - регіон характеризується ландшафтним і біологічним різноманіттям; - статус туризму як пріоритетного напрямку розвитку на прикордонних територіях України; - усвідомлення громадськістю необхідності охорони навколишнього середовища для розвитку туризму; - досвід у сфері розробки транскордонних туристичних проєктів і продуктів; - започаткування процесу створення постійно діючих садиб сільського зеленого туризму; - поступове стає зростання рівня послуг; - багата власна та спільна історична/культурна спадщина (міста, церкви); - добре знання населенням історичних і культурних цінностей регіону; - можливості для розвитку туризму, пов'язані із розширенням ЄС; - розроблені програми, стратегії та плани розвитку туризму та рекреації на рівні області;	Слабкі сторони: - нерозвиненість туристичного продукту в громаді; - відсутність практики маркетингу туристичних можливостей в регіонах; - нестача інформації для потенційних відвідувачів про привабливі пам'ятки регіону, марковані туристичні маршрути, заклади розміщення, транспортне сполучення; - недостатність кваліфікованого персоналу, зокрема такого, що володіє іноземними мовами; - нерозвинена з технічної точки зору і недостатня туристична та супутня інфраструктура; - недостатня кількість місць підвищеної комфортності для проживання вибагливих туристів; - відсутність чіткої нормативної бази оподаткування доходів осіб, які працюють у сфері сільського туризму; - нестача інформаційних центрів і центрів просування туристичних послуг; - недостатність знань у жителів сільської місцевості про можливості розвитку туризму; - поганий стан багатьох історичних і архітектурних пам'яток; - нерозвинені ремесла та народні промисли як елементи туристичних продуктів; - нестача транскордонних туристичних маршрутів та ілюстративних карт із зазначенням на них об'єктів місцевих історичних та культурних пам'яток.
--	--

Аналіз сильних сторін

Географічне розташування та транспортна інфраструктура є зручним для економічного розвитку, центр громади с. Добротвір знаходиться на трасі Львів-Київ. Також позитивно та досить суттєво впливають природні фактори, які дають можливості для потужного розвитку туризму (ліс, річка), мисливства, рибалки. На території ОТГ знаходиться –лісництво, площею – 3068,2 га.

На березі річки Буг вздовж населених пунктів Добротвір і Старий Добротвір утворилось улюблене місце відпочинку місцевих жителів. Саме тут є можливим створення рекреаційної зони відпочинку містян.

Слабкі сторони

Основний розвиток громади відбувається навколо промислових виробників. У зв'язку з тим туристичний потенціал території майже не розвивався. Однією з головних проблем та слабкою стороною громади на даний час являється низький рівень доходів. Молоді спеціалісти не зацікавлені працювати на території громади, у зв'язку з низьким рівнем заробітної плати, через що вони їдуть на заробітки до міст або в сусідні держави. Тому, відсутність молодих кваліфікованих кадрів стримує можливість розвитку територіальної громади на належному рівні.

Окрім цього, незадовільний технічний стан доріг між віддаленими населеними пунктами громади сповільнюють розвиток туристичного потенціалу. В ході соціально-економічного аналізу були визначені й інші слабкі сторони громади: обмеженість коштів у громади для фінансування інфраструктурних проєктів, необізнаність населення і відсутність досвіду роботи в туризмі.

Можливості:	Загрози:
- значний потенціал для зростання транскордонної рекреації і туризму; - розробка концепції маркетингу туристичних продуктів регіону; - удосконалення матеріальної і технічної бази, реструктуризація туристичних об'єктів; - формування центру туризму; - розвиток людських ресурсів, підвищення зайнятості сільського населення; - зростання знань жителів сільської місцевості про туристичні можливості регіону і підвищення можливостей для їх практичного використання; - створення асоціації сільського туризму та підприємців; - доступ сільських підприємців до фінансових ресурсів; - розвиток місцевого традиційного продукту; - зростання культурної свідомості у місцевого населення та інтересу іноземців; - співробітництво неприбуткових організацій, асоціацій і громадськості у сфері охорони культурної спадщини.	- небезпека забруднення навколишнього середовища та надмірного необґрунтованого антропогенного навантаження на ландшафтні території внаслідок посилення інтенсивності туристичного руху та природних і техногенних катастроф; - політична й економічна нестабільність в державі; - руйнування історико-культурних пам'яток внаслідок відсутності фінансових ресурсів на їх утримання та збереження; - збільшення частки професійно пасивних людей, «вимивання кадрів» в регіоні; - конкуренція з боку інших туристичних регіонів.

Аналіз можливостей

Основним пріоритетним завданням в контексті туристичного розвитку громада визначила розвиток сільського туризму та розбудову ринкової інфраструктури. Для цього в громаді є вся необхідна база та умови. Розвиток сільського туризму та розбудова ринкової інфраструктури, посилить економічну активність в Добротвірській ОТГ, надасть можливість збільшити доходи населення, кількість робочих місць, а також надходження до місцевого бюджету.

Аналіз загроз

Основна загроза, яка була визначена для Добротвірської ОТГ, це збільшення відпливу за межі громади людського ресурсу, погіршення демографічної ситуації, збільшення кількості осіб пенсійного віку, і, як наслідок, підвищення фінансової неспроможності громади. У зв'язку з низькими доходами в бюджет громади, погіршиться стан комунальної інфраструктури та якість дорожнього покриття між населеними пунктами громади.

1.3.2. SWOT-матриця: взаємозв'язки між факторами

Порівняльні переваги

Сильні сторони

регіон характеризується ландшафтним і біологічним різноманіттям

статус туризму як пріоритетного напрямку розвитку на прикордонних територіях

усвідомлення громадськістю необхідності охорони навколишнього середовища для розвитку туризму

досвід у сфері розробки транскордонних туристичних проектів і продуктів

започаткування процесу створення постійно діючих садиб сільського зеленого туризму

поступове стале зростання рівня послуг

багата власна та спільна історична/культурна спадщина (міста, церкви)

добре знання населенням історичних і культурних цінностей регіону

можливості для розвитку туризму, пов'язані із розширенням ЄС

розроблені програми, стратегії та плани розвитку туризму та рекреації на рівні області

Підтримують

Можливості

значний потенціал для зростання транскордонної рекреації і туризму

розробка концепції маркетингу туристичних продуктів регіону

удосконалення матеріальної і технічної бази, реструктуризація туристичних об'єктів

формування центру туризму

розвиток людських ресурсів, підвищення зайнятості сільського населення

зростання знань жителів сільської місцевості про туристичні можливості регіону і підвищення можливостей для їх практичного використання

створення асоціації сільського туризму та підприємців

доступ сільських підприємців до фінансових ресурсів

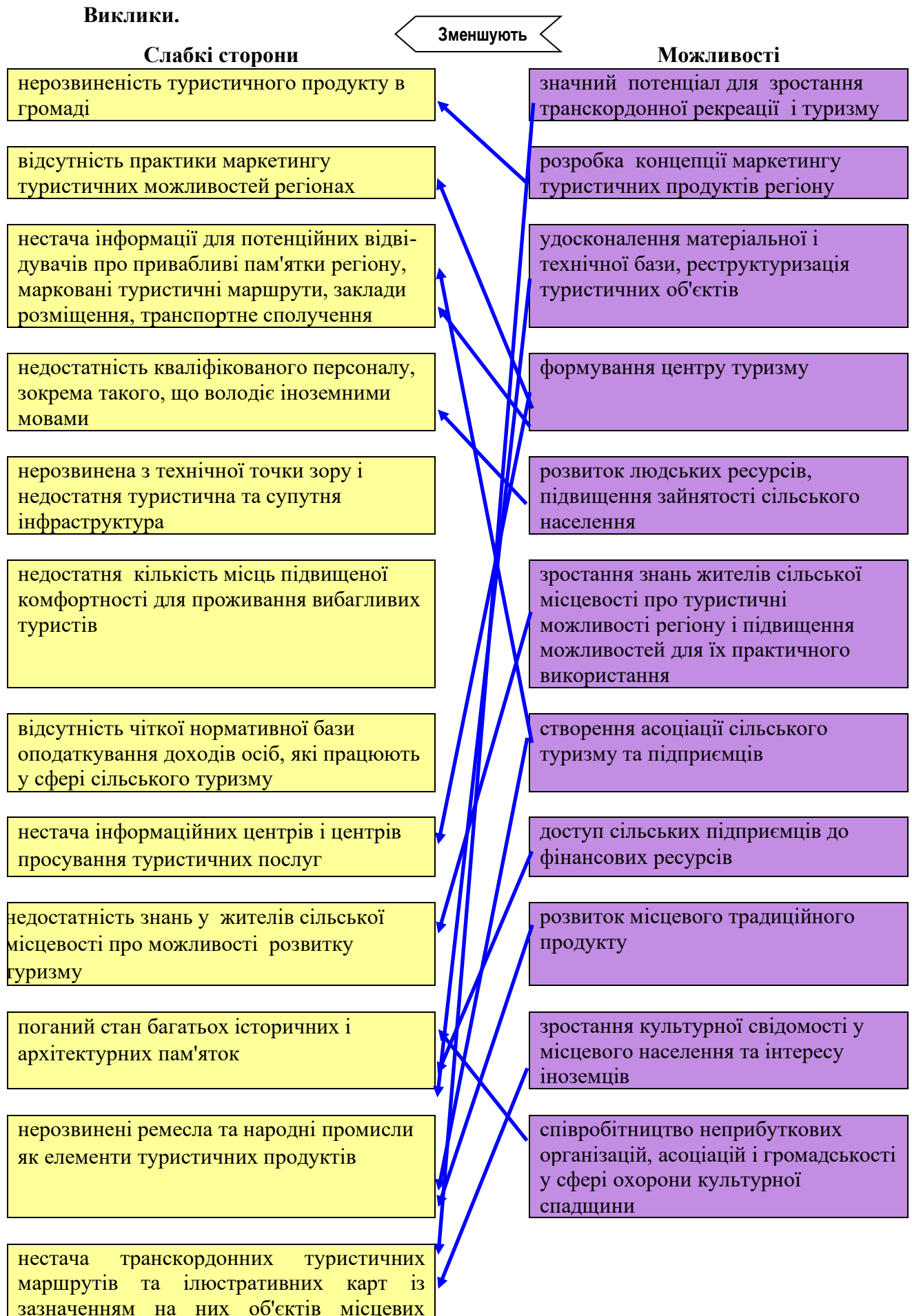
розвиток місцевого традиційного продукту

зростання культурної свідомості у місцевого населення та інтересу іноземців

співробітництво неприбуткових організацій, асоціацій і громадськості у сфері охорони культурної спадщини

Можливостями, які сприятимуть реалізації даних напрямків, є

- вигідне географічне положення;
- добре знання населенням історичних і культурних цінностей регіону;
- розроблені програми розвитку туризму на рівні області;
- розпочатий процес створення постійно діючих садиб;
- розширення сфери послуг.

історичних та культурних пам'яток

У результаті побудови SWOT-матриці зв'язків між слабкими сторонами та можливостями останні спроможні компенсувати перші, а саме такі з них:

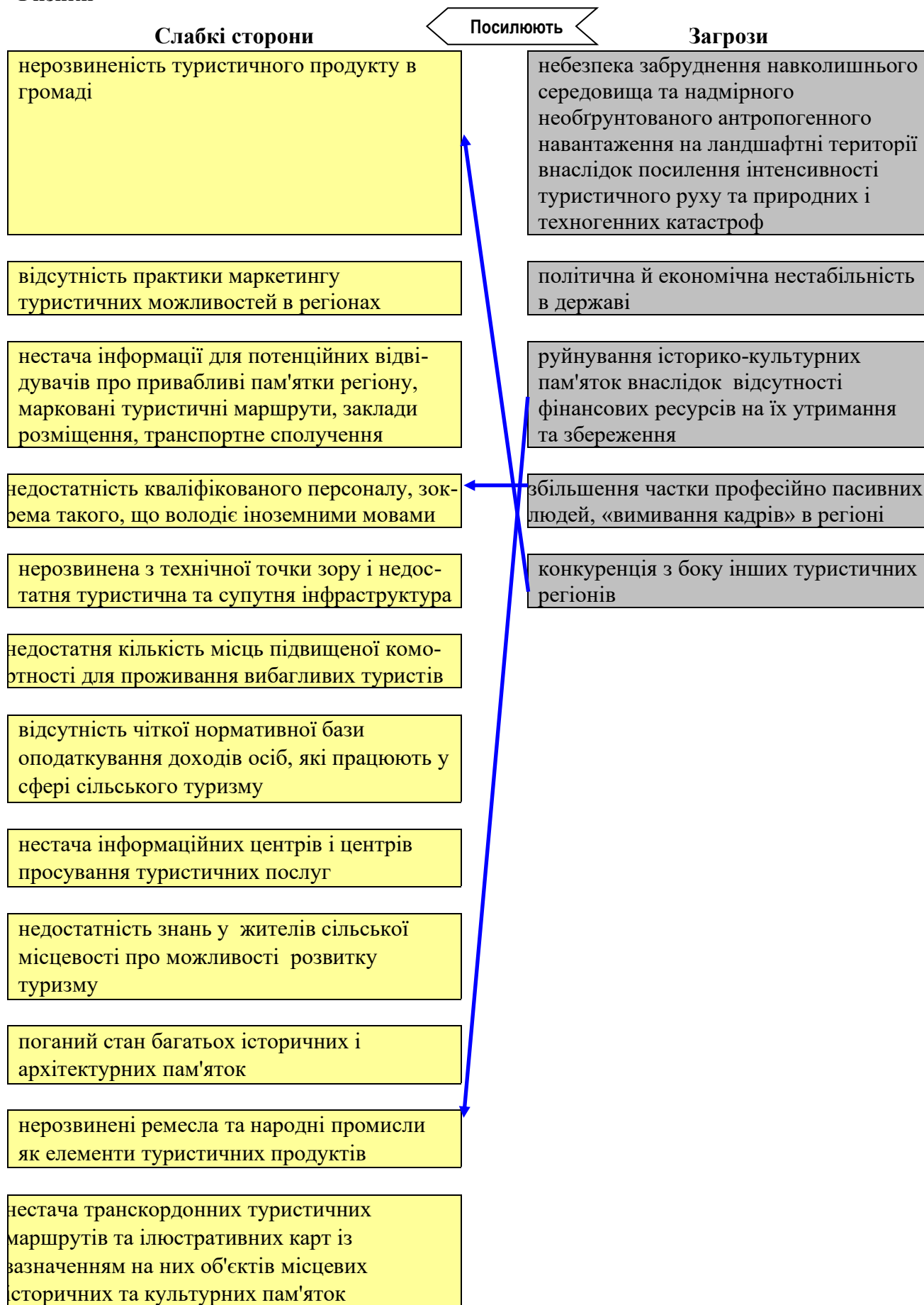
- поганий стан багатьох історичних і архітектурних пам'яток в громаді;
- нерозвинені ремесла та народні промисли як елементи туристичних продуктів;
- нестача інформації для потенційних відвідувачів про привабливі пам'ятки регіону, марковані туристичні маршрути, заклади розміщення, транспортне сполучення.

Проаналізувавши зв'язки у SWOT-матриці між загрозами та слабкими сторонами можна з'ясувати, що негативні зовнішні фактори (загрози) найбільше можуть вплинути на такі слабкі сторони:

- поганий стан багатьох історичних і архітектурних пам'яток;
- недостатність кваліфікованого персоналу, зокрема такого, що володіє іноземними мовами;
- нерозвиненість туристичного продукту в громаді.

Ризики

Отже з проведеного аналізу випливає, що культурний та спортивний туризм в цілому у Добровірській громаді має всі можливості стати важливим джерелом надходження коштів у громаду, розширення сфери зайнятості місцевого населення, покращення рівня обслуговування та удосконалення інфраструктури. Проте невирішеними залишаються ряд проблем, що гальмують розвиток туризму в регіоні.

В наступних підрозділах будуть запропоновані ряд дій для підсилення слабких сторін, вирішення проблем та досягнення визначених перспектив з використанням наявних ресурсів.

РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЧНА ЧАСТИНА

2.1. Візія та місія розвитку культурного туризму Добровірівської громади до 2027 року.

Мета стратегії розвитку туризму – це створення конкурентноспроможного туристичного продукту та відродження національної культурної спадщини.

Наслідком такого планування може стати збільшення зайнятості та підвищення рівня життя населення, активізація грошових надходжень у місцевий бюджет, покращення іміджу регіону та збереження традицій, звичаїв та місцевої культури.

Візія. Добровірівська громада – відкрита громада, яка забезпечує високу якість життя мешканців, громада справжніх українських традицій, літератури та духовності. Добровірівська громада – це місце, де хочеться жити.

Місія громади залежить від її історії та самобутності, особливостей її мешканців та середовищності, ресурсних можливостей для розвитку.

Добровірівська громада:

- славиться багатовіковою історією, місце з історичними і сакральними пам'ятками;
- сприяє відновленню місцевих традицій, збереженні культурної спадщини місцевих жителів;
- розвиває свою структуру, забезпечує високий та духовний розвиток населення;
- підтримує розвиток нової діяльності – агротуризм.

БАЧЕННЯ: Сталий розвиток Добровірівської громади на базі сучасної моделі розвитку до 2027 року.

Добровірівська громада – зразок консолідації економічних інтересів громади, інвестиційно приваблива з розвиненою інфраструктурою, сформованим туристичним кластером.

2.2. Стратегічні завдання та операційні цілі Стратегії

Стратегічна ціль туристичного розвитку громади

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ	ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ
Створення туристичного кластеру	1. Брендування території; 2. Добровірщина – спортивно-тренувальний центр громади; 3. Розвиток спортивного туризму; 4. Фестивальний рух та розвиток творчості; 5. Відпочинок та розваги (риба, гриби, ягоди, мисливство, наметне містечко); 6. Розвиток агротуризму, гастротуризму 8. Промоція території

2.2.1. Брендування території

Розробка бренду території допоможе зробити впізнаваний та привабливий символ (символи) громади, як орієнтир при виборі туристами атракцій та місць відпочинку, підвищення значимості громади, залучення більшої кількості гостей.

Етапи створення бренду для Добровітської ОТГ:

- аналіз об'єктів, які можна використати для брендингу;
- розробка впізнаваного символу та розміщення його на інформаційній продукції;
- проведення рекламної кампанії з презентаціями символу та розробленням ряду рекламних акцій та заходів.

Промоціювання розробленого туристичного продукту буде проводитися з метою підвищення інтересу до туристичної продукції регіону та залучення більшої кількості гостей, формування сприятливого іміджу регіону.

Шляхи реалізації:

- створення тематичних передач та повідомлень на радіо та інших ЗМІ та web-ресурсах;
- встановлення рекламних інформаційних щитах про Добровітську ОТГ;
- активна участь у всеукраїнських та міжнародних виставках туристичних ярмарках;
- підготовка, друк і розповсюдження серії рекламно-інформаційних довідників та путівників, карт, роздаткового матеріалу у вигляді брошур, фласрів на кількох мовах (українська, польська, англійська).

2.2.2. Добровітщина – спортивно-тренувальний центр громади

Мета проекту:

Створити сучасну, екологічну, безпечну зону відпочинку, спілкування, «зеленого туризму», розвитку творчих та спортивних навичок для всіх вікових категорій, шляхом облаштування території поблизу річки Західний Буг в три секторну зону: туристичну, ігрову, спортивну.

Завдання проекту:

- створити місце та умови відпочинку, заняття спортом, розвиваючих ігор;
- залучати всіх мешканців громади до колективної творчої праці та релаксації;
- виховувати культуру поведінки та спілкування;
- покращити фізичний та психологічний стан здоров'я дітей і дорослих
- залучати інші спортивні клуби та організації для проведення тренування, літніх спортивних таборів, змагань, тощо.

Очікувані результати:

- покращення благоустрою території;
- створення безпечних і корисних умов перебування дітей та молоді біля річки Західний Буг;
- залучення дітей та молоді до «зеленого туризму»;
- залучення місцевих жителів до здорового способу життя;
- інформування мешканців про події на території громади;
- залучення дітей та молоді до змістовного дозвілля;
- обмін корисними порадами та досвідом;
- проведення шкільних та сільських заходів;

- залучення інших спортивних клубів та організацій для проведення тренування, літніх спортивних таборів, змагань, тощо.

Довгостроковий вплив проекту:

Облаштування території для відпочинку і дозвілля буде приносити користь не один рік. Ініціативна група планує залучати меценатів до покращення матеріальної бази (закупівля ігрового та спортивного обладнання)

Суть проекту:

Проектом передбачається створення сучасного Рекреаційно-тренінгового центру, що дозволить створити у Добровірі якісно нову соціальну інфраструктуру навколо водойми. Комунальний РТЦ працюватиме за принципом партнерства – РТЦ стане базою для ДЮСШ з відповідною матеріальною базою, готельними номерами, кафе, прокату та зберігання водного спорядження, котеджів для проживання. РТЦ стане частиною розвитку водойми у Добровірі. Матиме естетичний вигляд і стане центром тяжіння для молоді та туристів.

2.2.3. Розвиток спортивного туризму

Спортивний туризм – вид спорту, в основі якого лежать змагання на маршрутах, що включають подолання категорованих перешкод у природному середовищі (перевалів, вершин (у гірському туризмі), порогів (у водному туризмі), каньйонів, печер та ін.), і на дистанціях, прокладених у природному середовищі й на штучному рельєфі.

Жителі Добровіра, зокрема вихованці ДЮСШ «Добровір», мають чималі спортивні досягнення з веслування на байдарках та каное: є постійним переможцями та призерами чемпіонатів України, представляють нашу країну на чемпіонатах Європи, брали участь у чемпіонаті світу з веслування на марафонській дистанції, який проходив у Німеччині. ДЮСШ «Добровір» працює з дітьми із 1989 року, до занять спортом залучено 115 дітей, 8 професійних тренерів.

На сьогоднішній день в громаді є:

- **веслувальна база**, на якій проводяться щорічні змагання «Стрімкі човни», які об'єднує спортсменів з цілої України. В асортименті послуг спортивної бази є сплави річкою Західний Буг.
- **футбольне поле**, де тренується місцева команда «Енергетик», що грає у першій лізі Львівської області, і усі бажаючі.
- **тенісний корт та тренажери.**
- **карате.** Проводить майстер класи та тренування
- **волейбол.**

Отож, в громаді є досвід проведення спортивних змагань.

Ідея проекту полягає в створенні маршрутів для проведення змагань з техніки пішого туризму. Очікується збільшення кількості учасників змагань, а також охочих спостерігати і вболівати

Заходи для реалізації проекту:

- вибір місця для прокладення маршруту;
- організація і проведення тренувань;

- закупівля спорядження для місцевих мешканців, бажаючих займатися туризмом. А також для оренди туристам, які приїжджають в громаду для активного відпочинку.

Змагання будуть проводитися у різних вікових групах і на різних дистанціях.

Такий захід слугує єдиній меті – популяризації спортивного туризму серед дітей, підвищення їх кваліфікації в цьому виді спорту, дає можливість збільшити ранг дистанцій і, таким чином, сприяти спортивному росту початківців.

2.2.4. Фестивальний рух та розвиток творчості

Зелений туризм на сьогодні набирає все більшої популярності. Жителі великих міст їдуть у села пожити більш спокійним та розміреним життям. Це повернення до першоджерел. Краса сільських пейзажів, близькість річок, лісів, відсутність стресів та метушні, здорове харчування добре впливають на людину, зміцнюють її і духовно, і фізично.

Крім того, зелений туризм включає також пізнавальний елемент. Туристи знайомляться з сільськими традиціями та культурою, народними промислами та ремеслами. Навіть в межах турів вихідного дня туристи на території громади можуть не тільки споглядати, але й брати активну участь у житті села, жити в затишних садибах, ходити в ліс збирати гриби та ягоди, ходити на полювання та риболовлю, допомагати у полі, при бажанні можуть навчитися їздити верхи на коні, виготовляти горщики з глини, плести вироби з лози та навіть доїти корову, приймати участь в гуляннях з народними обрядами на території садиб тощо.

Досвід ведення діяльності в сфері зеленого туризму показує, що при певному нагромадженні числа відпочиваючих з'являється потреба в задоволенні їх різноманітних соціально-культурних запитів, а це, в свою чергу, стимулює розвиток сфери послуг: транспортних, зв'язку, торгівлі, служби побуту, відпочинково-розважальних та інших.

Можливе залучення туристів до сільськогосподарських робіт, таких як збір урожаю, годівля тварин; заготівля сіна, виготовлення сиру і т.д., а також – до участі у народних святах.

Гості з великим бажанням спостерігають за процесом і з не меншим бажанням долучаються до дійства самі. Їм повідомляють, що всі секрети виробництва передаються з покоління в покоління, від батька до сина або від матері до доньки.

Можна запропонувати гостям «відчути» себе селянами й почати господарювати. Надати їм таку можливість, але обов'язково попередньо ознайомте в деталях з кожним етапом роботи.

Городяни під час відпочинку із задоволенням вчаться рубати дрова, косити траву, доїти корову або козу, пекти хліб.

Ідея проекту – збереження і відновлення місцевих традицій

2.2.5. Відпочинок та розваги (риба, гриби, ягоди, мисливство, наметне містечко)

Цільові групи – туристи, які цікавляться екстремальними видами спорту. Інша цільова група – туристи, які люблять походи в ліс, збір грибів чи ягід.

Інтерес гостей міста та туристів викликає можливість поєднання різних видів відпочинку на лоні природи: рибальство, мисливство, прогулянки на катерах, гребля на байдарках, веслування і це ще не повний перелік доступних видів відпочинку. До громади їдуть за затишком і спокоєм.

Неподалік від місцевих помешкань знаходиться лісний масив, у якому місцеві жителі збирають гриби та ягоди. Ліс пересікають добре протоптані стежки, які стануть у нагоді при організації туристичних екостежок, велодоріжок, маршрутів зі збору грибів.

Заплановано проводити одно-дводенні «виїзні» заходи. Програма буде орієнтована на невелику компанію, може включати прогулянку лісом, заготівлю дров, вечірнє застілля, посиденьки біля вогнища, лазню. Меню – проста здорова їжа.

Заходи по реалізації проекту:

- розвиток єгерської діяльності (полювання, аматорське та спортивне рибальство);
 - розвиток активних видів відпочинку: велотуризм, прогулянки на конях та катамаранах
- організація супроводу гіда по лісі в пошуках грибів/ягід

Проект передбачає популяризацію сільського туризму в громаді та за її межами, промоцію рідного краю; відродження, збереження і розвиток місцевих народних звичаїв, промислів,

пам'яток історико-культурної спадщини; залучення зацікавлених мешканців громади до участі у туристичному бізнесі; створення системи резервування місць.

Метою створення туристичного кластера в Добротвірській громаді є сприяння соціально-економічному розвитку громади на основі впровадження ефективної місцевої політики, дієвих механізмів підтримки розвитку туризму і ремесл у громаді, використання природно-ресурсного потенціалу задля збереження культурної спадщини та підвищення позитивного іміджу ОТГ в рамках кластерної організації надання туристичних послуг.

Створення туристичного кластеру дає можливість об'єднати зусилля всіх суб'єктів туристичної діяльності та надавачів супутніх послуг з метою економічного зростання та створення єдиного продукту із високою доданою вартістю.

2.2.6. Розвиток агротуризму, гастротуризму

Сьогодні у нашій державі туристична галузь займає п'яту позицію у рейтингу наповнення бюджету. Вигідне геополітичне розташування, наявність значного туристично-рекреаційного потенціалу, сприятливий клімат, багаті флора і фауна, чисельні культурно-історичні пам'ятки сприяють розвитку сільського зеленого туризму. Перспектива розвитку населених пунктів, їх інфраструктура, наповнення місцевого бюджету, зростання добробуту територіальної громади також певною мірою залежать від ефективності розвитку сільського зеленого туризму.

У більшості країн світу він розглядається як невід'ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку територій.

Сільський туризм позитивно впливає на відродження, збереження і розвиток місцевих народних звичаїв, промислів, пам'яток історико-культурної спадщини. Добротвірщина у цьому розумінні – край унікальних можливостей, адже тут гармонійно поєдналися багата культурно-історична спадщина, мальовнича та неповторна природа, щира гостинність та працьовитість його мешканців.

Багатотисячолітні традиції, самобутня культура населення, унікальна скарбниця пам'яток архітектури та побуту, національна кухня приваблюють туристів. Для туристів при виборі сільської садиби як місця проведення відпустки, вирішальним є значно дешевший відпочинок порівняно з готелями та готельно-туристичними комплексами. Перебування у сільській місцевості дозволяє зняти стрес, покращити здоров'я та отримати психологічне розвантаження. Особливо ефективною є організація відпочинку для дітей дошкільного та підліткового віку у літній період.

Ідея проекту полягає у створенні комфортних умов для відпочиваючих

Ціль проекту :

- створення позитивного іміджу Добротвірської ОТГ ради як привабливого туристично регіону на національному та міжнародному рівнях;
- підвищення попиту на туристичний продукт Добротвірської ОТГ;
- створення конкурентоспроможного туристичного продукту, поліпшення якості та доступності рекреаційних і туристичних послуг;
- розвиток комплексу туристичних послуг, до складу якого входять перевезення, розміщення, харчування, організація дозвілля.

Реалізація проекту дозволить підвищити туристичну привабливість регіону, а також збільшити зайнятість населення і підвищити дохід.

Комплекс туристичних послуг буде включати:

- зустріч відпочиваючих на вокзалі власниками агросадиб, власним транспортом;
- оренда цілої агросадиби або частково;
- комплексне харчування відпочиваючих, участь відпочиваючих у приготуванні страв, розповіді про місцеві секрети приготування їжі;
- облаштування велостоянки на вокзалі для оренди велосипедів;
- організація фестивалів на березі річки Західний Буг;
- виготовлення сувенірної продукції. Доцільно організовувати майстер-класи для відпочиваючих.

Серед туристів практично не буває байдужих до декоративно-прикладного мистецтва. Планується організувати майстер-клас з вишивки, писанкарства, різьбярства, ткацтва, ковальства, гончарства. Активна участь тільки прикрасить відпочинок гостей.

Доцільно провести роз'яснювальні і навчальні заходи для відкриття приватних агросадиб.

Також враховуючи бажання туристів проживати на березі річки, виникає потреба в покращеному облаштуванні прибережної території.

Облаштування дитячої площадки: дитячі гірки, лазанки, пісочниця.

Велосипеди надаватимуться в оренду

Ключові заходи:

1. Створення системи туристичної орієнтації, яка передбачає «ознакування» вулиць та туристично-привабливих об'єктів: встановлення вуличних інформаційних табличок; встановлення інформаційних щитів.
2. Проведення туристично-привабливих (фестивальних) заходів на території Добровірівської ОТГ: «Купальська містерія» (липень) та «День сільського працівника» (жовтень), а також святкування днів сіл з максимальним використанням їх промоції та залученням туристів.
3. Туристична промоція Добровірівської ОТГ: виготовлення промороликів фестивальних заходів.
4. Друк та розповсюдження туристичної карти Добровірівської ОТГ.
5. Розповсюдження інформації про туристичні заходи/продукти Добровірівщини серед туристичних фірм та розміщення її на туристичних Веб-ресурсах, створенні інформаційних таблиць та стендів у кожному населеному пункті.
6. Організація турів вихідного дня.
7. Створення агросадиб.
8. Облаштування відпочинкової зони/наметових містечок біля річки.

2.2.7. Розробка туристичного продукту:

- маршрути (піший, вело маршрут, водний)

Розроблено два пішохідних маршрути:

1. Добровір – Сілець протяжністю 5 км
2. Добровір – Старий Добровір – Сілець протяжністю 12,2 км

Пропоновані пішохідні маршрути

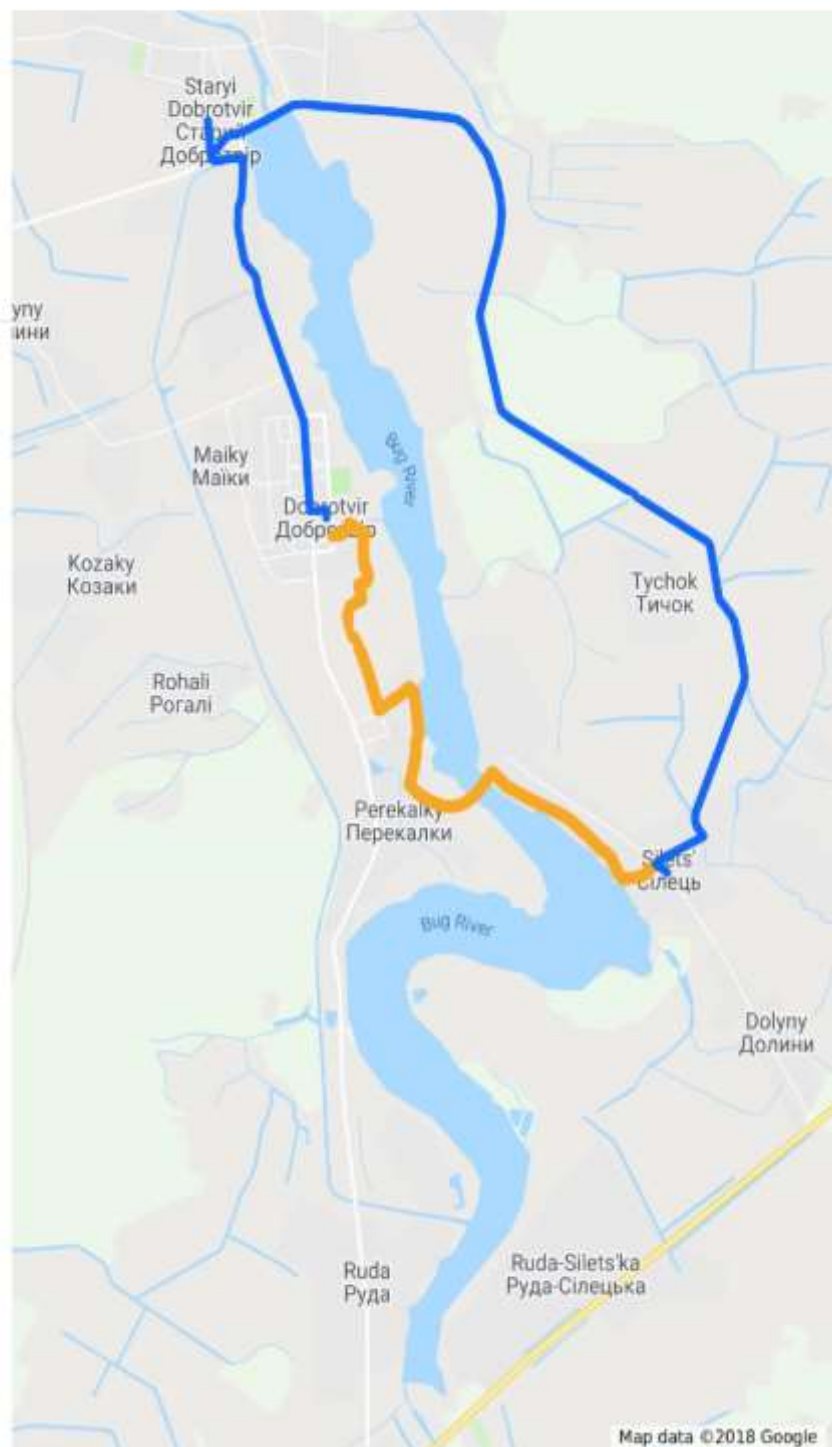
Населені пункти у складі
пропонованих пішохідних
маршрутів

Добротвір - Старий Добротвір
- Сілець

Добротвір - Сілець

Розроблений веломаршрут протяжністю – 25 км

Пропонований веломаршрут

Маршрути від пункту Добротвір, Львівська область, Україна до пункту Добротвір, Львівська область, Україна

A

Добротвір, Львівська область, Україна

B

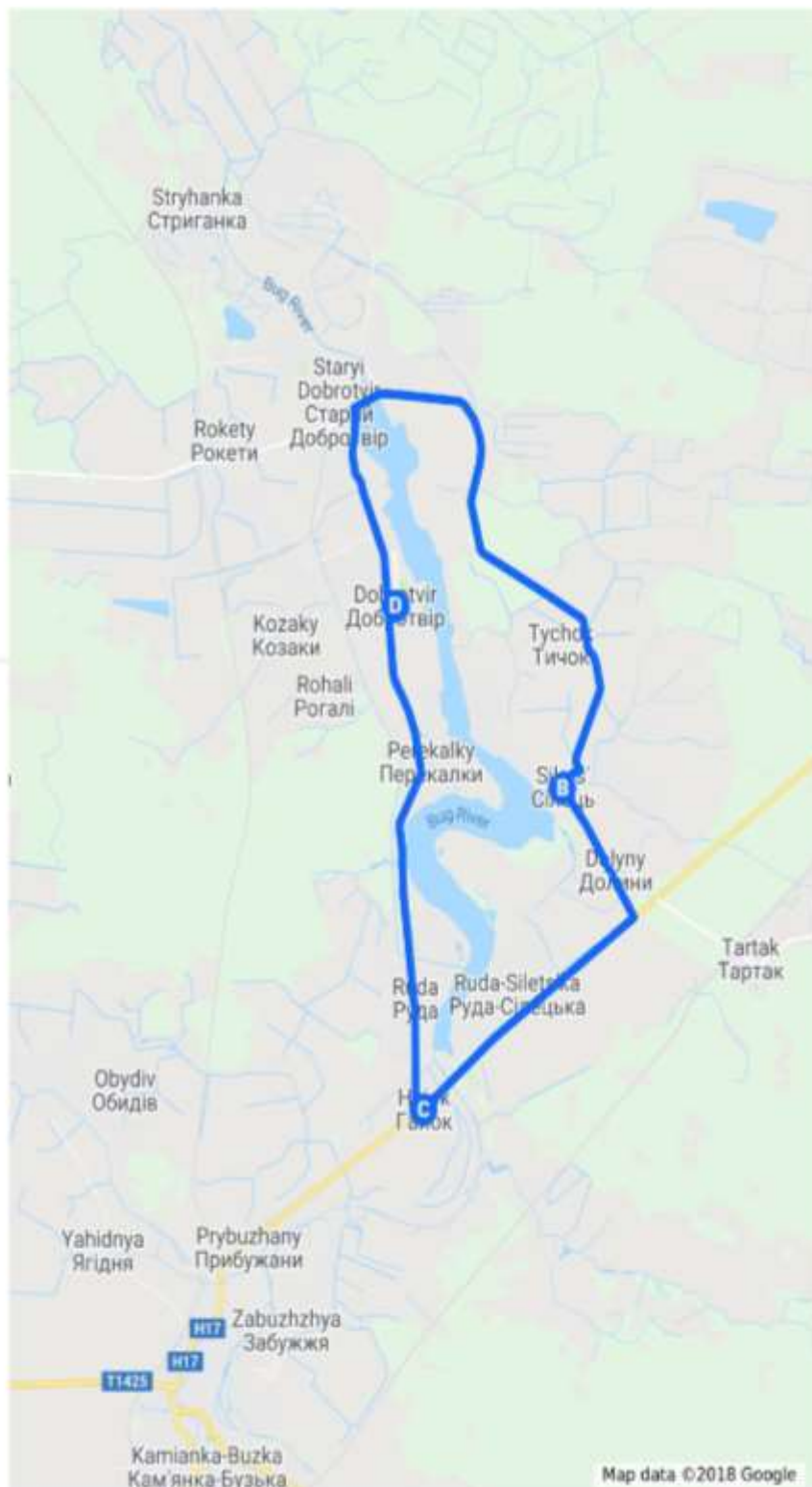
Сілець, Львівська область, Україна

C

Н17, Львівська область, Україна

D

Добротвір, Львівська область, Україна

Розроблений водний маршрут протяжністю 12,3 км

Пропонований водний маршрут Добровірським водосховищем

Пропонований водний маршрут

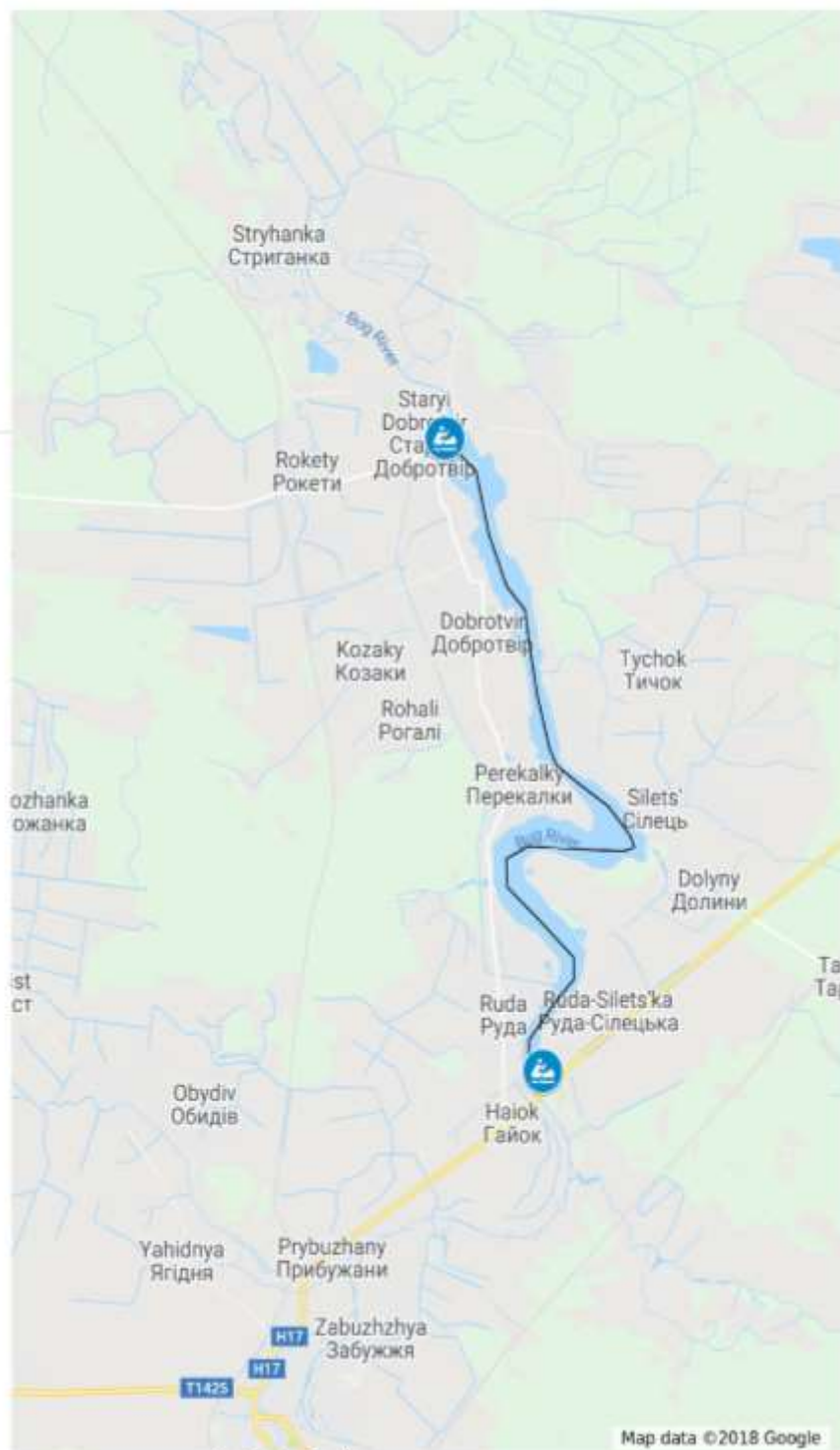
Пропонований водний маршрут

Початок пропонованого водного маршруту

Кінець пропонованого водного маршруту

- історичний (сакральний) маршрут

Маршрут розроблено з врахуванням транспортного сполучення (задовільного дорожнього покриття).

Пропонований сакральний маршрут

Сакральні пам'ятки
Добровірської ОТГ в межах
пропонованого маршруту

Храм святих верховних
апостолів Петра і Павла

Храм Покрови Пресвятої
Богородиці

Костел святого Станіслава

Каплиця святого Димитрія

Храм св. Володимира і Ольги
(УГКЦ)

Храм святих
рівноапостольних
Володимира і Ольги (УПЦ
КП)

Церква Покрови Пресвятої
Богородиці

Храм Успіння Пресвятої
Богородиці

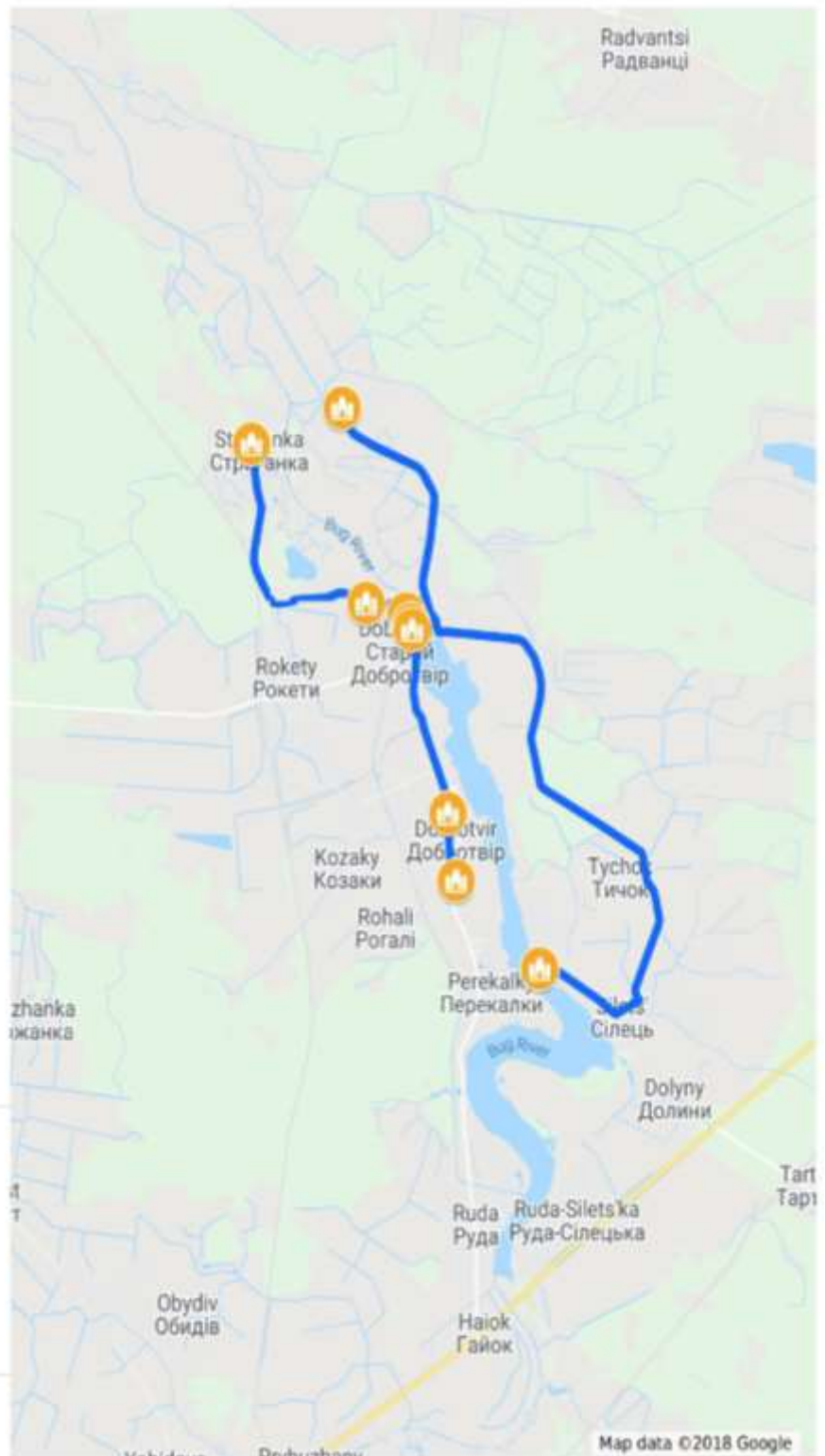

Храм Усікновення Чесної
Глави Йоана Хрестителя

Населені пункти Добровірської
ОТГ у складі пропонованого
маршруту

Добровір - Старий Добровір
- Стриганка - Тишанка - Сілець

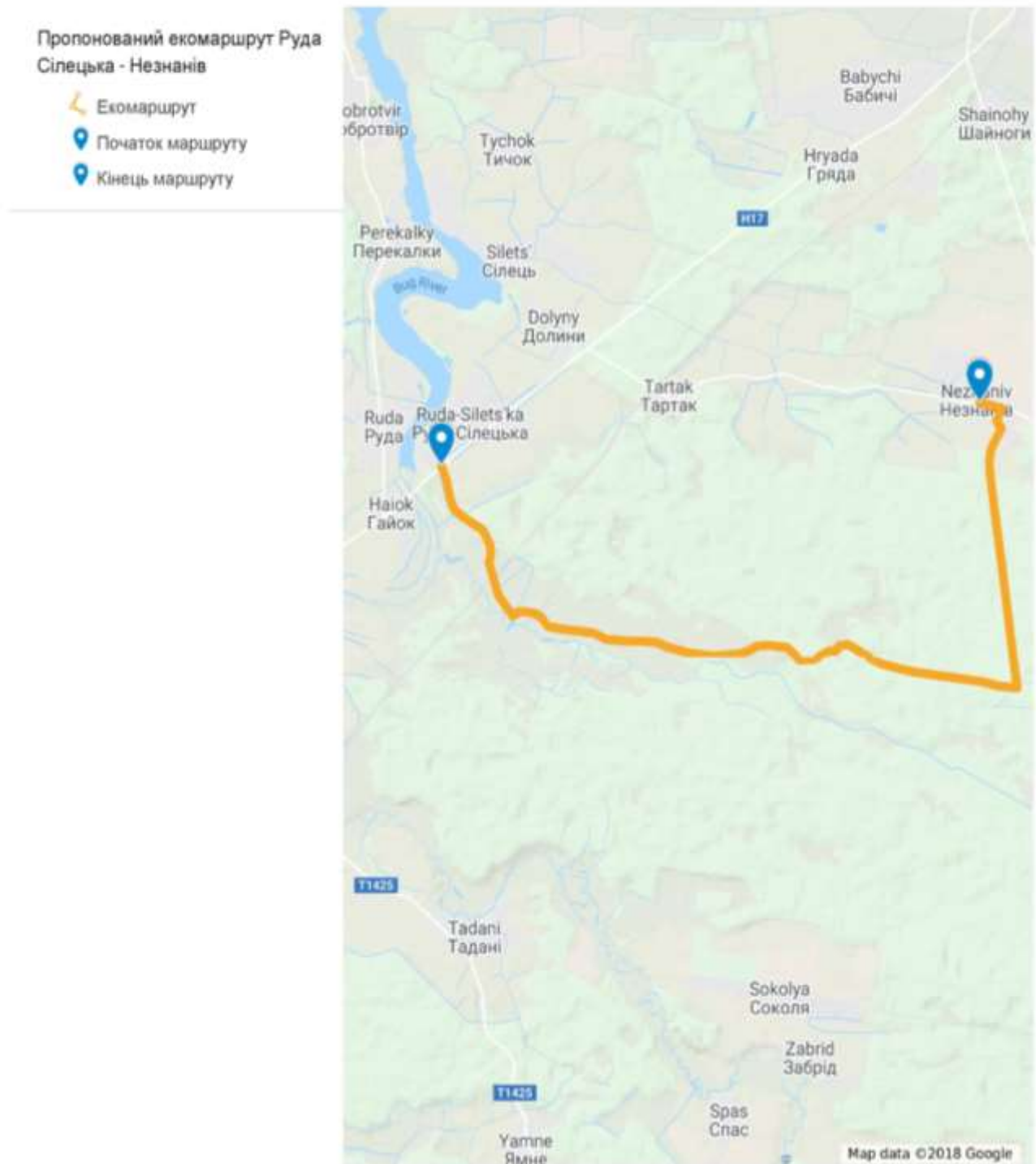

- екомаршрут

Маршрут розроблено протяжністю 18 км. Враховано прохідність по лісових стежках, а також можливість збору ягід чи грибів в залежності від сезону.

Пропонований екомаршрут

- культурно-мистецький (театральні дійства з життя галичан)

Народні календарні й релігійні свята в місцевості будуть включені в річну програму фестивалів. Власники агроосель з сусідами, чи активними жителями громади можуть організувати невеликі театралізовані вистави. Наприклад, «Свято пампуха» під час різдвяних свят, містична ніч на свято Івана Купала (плетіння вінків, стрибки через вогнище, похід в ліс в пошуках цвіту папороті).

Навчання гостей народним іграм, пісням, танцям, приспівкам, гаданням, прикметам, приказкам, приповідкам. Використання місцевої говірки, висловів. Все це додає до відпочинку туристів незабутній народний колорит.

Заплановано проводити Фестиваль Меду, на якому буде представлений мед місцевих пасічників. Також за бажанням туристів можна буде відвідати пасіки і відважним туристам звяти участь у зборі меду.

Власники садиб можуть пропонувати гостям брати участь у зборі урожаю на їхніх присадибних ділянках. Декілька різав на сезон організовувати міні-фестиваль врожаю.

Залучати гостей до святкування Днів Сіл в громаді, оренда національного строю, вивчення місцевих народних пісень.

Дегустація місцевої кухні, спільне приготування страв.

- розробка квестів

Роброблення туристичного квесту «Перлини Надбужжя»

Заплановано особливу мандрівку, яка ознайомить з деякими періодами історії села, а також допоможе зрозуміти красу навколишньої природи. А ще – це гра-випробування начитаності, ерудованості, витривалості та вміння грати у команді.

Які ж правила квесту?

1. Всі учасники квесту діляться на команди. Кожну супроводжує координатор.
2. Квестери повинні дотримуватись правил гри.
3. Для того, щоб команда стала переможцем, усім її членам потрібно першими пройти усі «зупинки», виконати завдання якомога швидше та дістатися фінішу.
4. Завдання від координатора квесту команда отримає лише тоді, коли усі її члени будуть присутні на пункті! Тому потрібно не відставати і допомагати іншим.
5. Якщо команда не має відповіді або відповідає неправильно, є можливість «купити» підказку, виконавши творче завдання, наприклад, розказати улюблений вірш (кожним учасником).
6. Дозволяється користуватися допомогою координатора, але тоді команда втрачає 2 бали.
7. За кожне виконане завдання команди отримують від 5 до 10 балів у залежності від складності та «ціни» запитання. Координатор фіксуватиме командний залік.
8. Кожний гравець має змогу заробляти індивідуальні бали.

Квестери рушають на фінішну пряму і знаходять «скарб» з солодким призом. Ідея полягає в цікавому форматі дізнатися історію громади, цікаво провести час

- розробка 1, 2-денних програм для туристів

Заплановано розробити і випустити буклети з пропонованими програмами. Програми будуть розроблятися одноденні і дводенні.

Відповідно до витривалості туристів буде запропоновано програму дводенного маршруту:

- 1) 1-й день – велосипедний маршрут;
- 2-й день – квест «Перлини Надбужжя».

- 2) 1-й день – пішохідний маршрут (12,2 км);
- 2-й день – водний маршрут

Одноденні маршрути:

- сакральні пам'ятки;
- екостежина;
- піший маршрут (5 км).

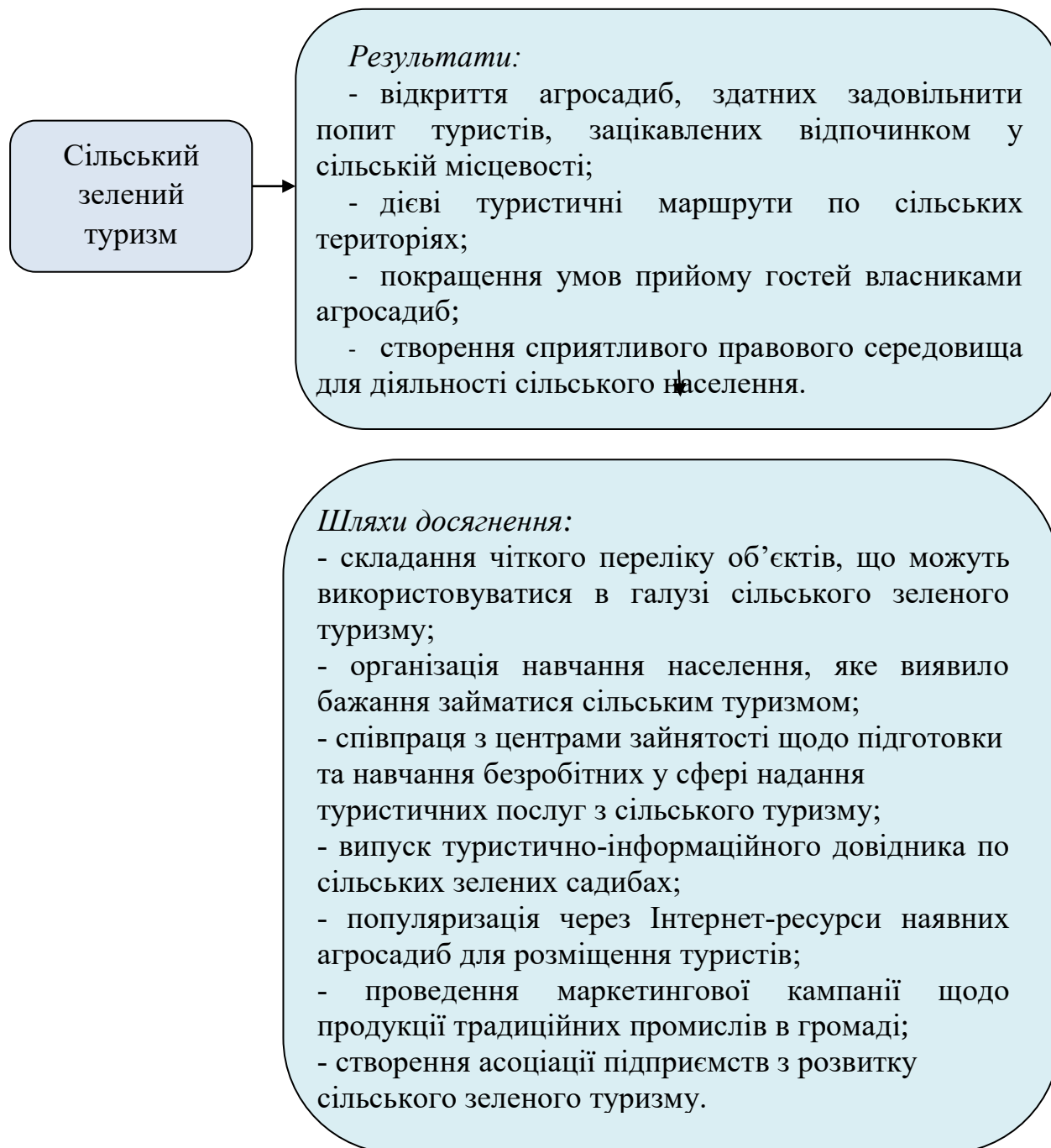

РОЗДІЛ 3. ПРИОРИТИЗАЦІЯ ПРОЕКТІВ

Туризм у Добровірській громаді має стати диференційованим, що дозволить задовольнити різноманітні цільові групи, розширити ринки збуту. Розвиток різних видів туризму дозволить зменшити негативний вплив сезонності, а це постійна зайнятість населення в галузі туризму протягом усього року. Головне завдання громади визначення пріоритетних напрямків розвитку туризму. Та в подальшому всіляка їх підтримка.

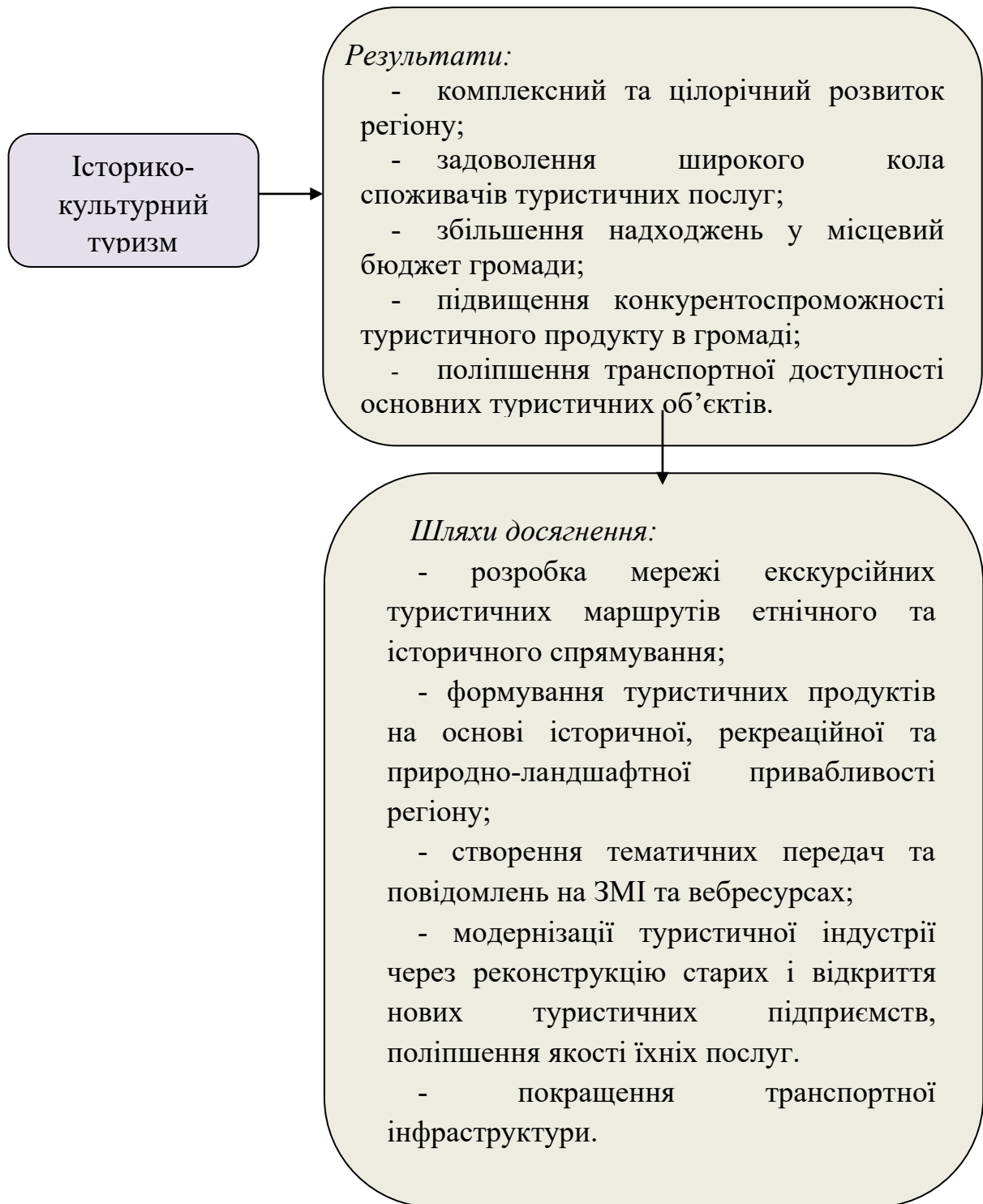
Наявні ресурси дають можливість визначити пріоритетними такі види туризму:

1. Сільський зелений туризм

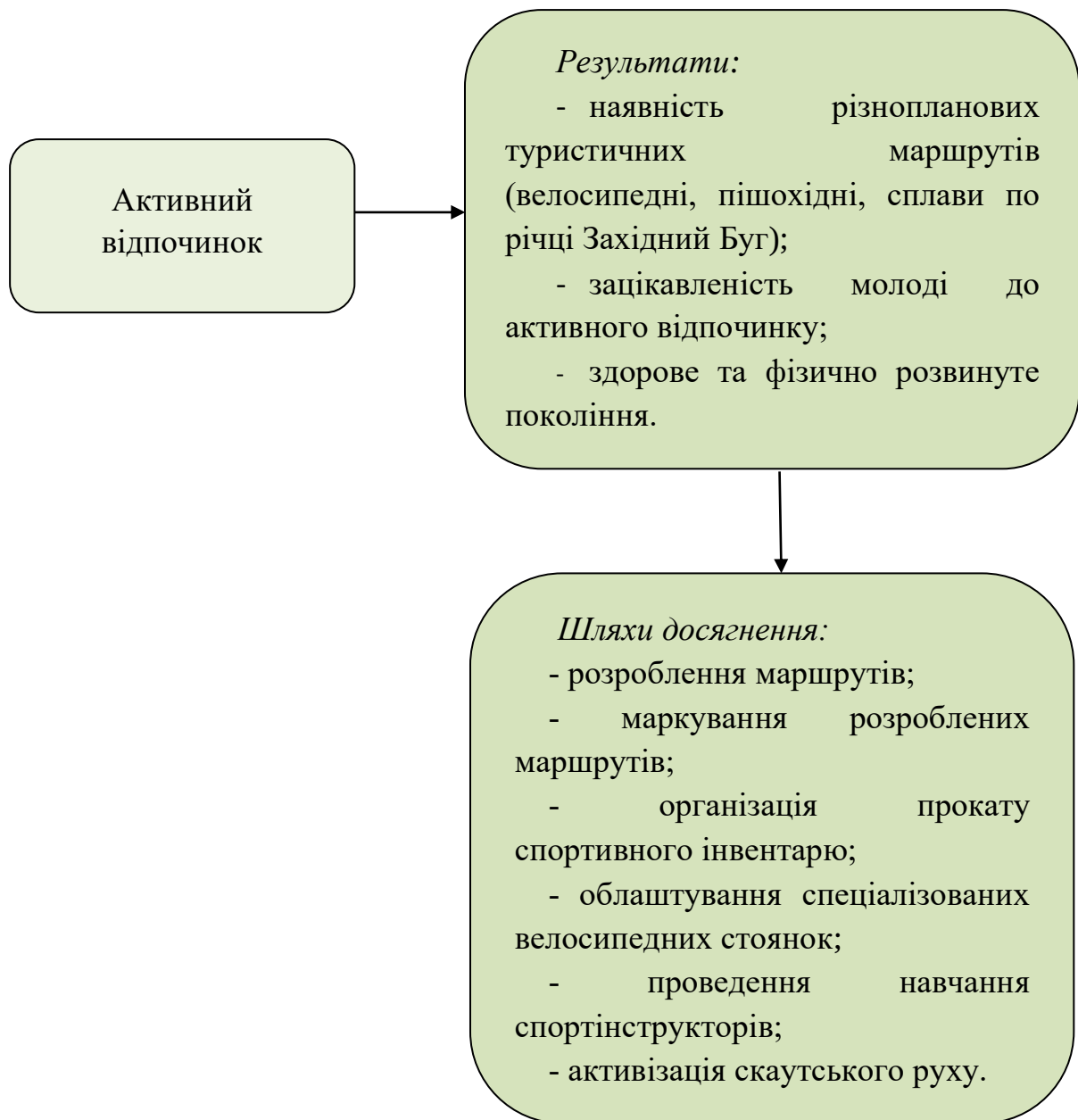

2. Історико-культурний туризм

3. Активний відпочинок

Підготовка висококваліфікованих кадрів для туристичної галузі

1. Розробка скоординованої програми дій по підготовці кваліфікованого персоналу із залученням відповідних спеціалістів.

Результат:

Наявний **освітній центр** по підготовці кадрів сфери туризму.

Шляхи досягнення:

- визначення пріоритетних напрямів розвитку кадрового потенціалу;
- проведення наукових досліджень у галузі туризму у Добровірській ОТГ;
- викладення наукових матеріалів у доступному форматі, забезпечуючи вільний доступ усім зацікавленим особам;
- визначення місця проведення навчання та його технічне забезпечення.

2. Проведення регулярних робочих зустрічей (круглих столів) між представниками туристичного бізнесу та науковцями.

Результат:

Залучення спеціалістів до підвищення рівня підготовки висококваліфікованого персоналу в туристичній галузі.

Шляхи досягнення:

Обмін досвідом між спеціалістами галузі туризму з метою налагодження співпраці.

3. Підготовка висококваліфікованих кадрів для туристичної галузі Добровірської ОТГ через використання освітнього потенціалу регіональних вищих навчальних закладів.

Результати:

- досвідчений та професійний персонал серед молодих жителів громади;
- забезпечення збільшення зайнятості випускників навчальних закладів серед місцевого населення.

Шляхи досягнення:

- викладання туристичних спеціальностей з урахуванням потреб місцевої туристичної галузі;
- забезпечення проведення продуктивної виробничої практики для студентів туристичного напрямку в туристичних структурах громади.

4. Підвищення професійного рівня спеціалістів туризму

Результати:

Висококваліфікований персонал з підготовкою на рівні стандартів

Шляхи досягнення:

- стажування, підвищення кваліфікації учасників туристичної сфери громади;
- курси, стажування та підвищення кваліфікації для спеціалістів органів державної влади, посадові обов'язки яких пов'язані з туристичною сферою району;
- курси підготовки та перепідготовки гідів-перекладачів, екскурсоводів, спортивних інструкторів, провідників та інших фахівців, які здійснюють діяльність, пов'язану з туристичним супроводом й анімацією як індивідуально, так і на відповідних посадах туристичних структур;
- курси стажування та підвищення кваліфікації для власників агросадиб та ін.

РОЗДІЛ 4. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МОНІТОРИНГ

Реалізація Стратегії сприятиме створенню позитивного іміджу Добротвірської ОТГ, формуванню конкурентноздатного унікального та різноманітного диференційованого туристичного продукту, підготовці висококласного професійного управлінського та обслуговуючого персоналу.

Фінансове забезпечення реалізації пріоритетних напрямів Стратегії можливе за рахунок коштів:

- місцевих сільських, селищних та міського бюджетів;
- обласного бюджету;
- державних субвенцій, дотацій та допомог – коштів державного бюджету

Також можливими джерелами фінансування можуть бути:

- кошти громадських організацій;
- кошти підприємств та організацій, що здійснюють господарську та підприємницьку діяльність;
- міжнародна технічна допомога через програми транскордонного співробітництва;
- кошти надані через Всеукраїнський конкурс проектів та програм розвитку місцевого самоврядування;
- кредитні кошти.

Основними цілями визначено:

1. Зростання туристичної привабливості Добротвірської ОТГ;
2. Збереження та розвиток туристичного потенціалу регіону;
3. Визначення пріоритетних напрямків туристичного розвитку громади;
4. Надання якісної туристичної послуги;
5. Залучення додаткових коштів на розвиток громади.

Результатом такого планування можуть стати позитивні економічні та соціальні зміни, досягнуті за рахунок ефективної реалізації стратегічних цілей та завдань.

З метою впровадження, моніторингу та оцінювання Стратегії доцільним є створення Координаційної Ради до складу якої увійдуть представники влади, бізнесу, освітніх та наукових установ, яка скликатиметься щонайменше один раз на квартал.

До завдань Ради буде входити:

- здійснення моніторингу реалізації Стратегії;
- аналіз результатів діяльності щодо Стратегії;
- внесення відповідних змін в Стратегію.

Інформація щодо ходу реалізації Стратегії надходитиме шляхом збору статистичних та кількісних даних та шляхом публікацій в мережі Інтернет та засобах масової інформації. Дана Стратегія може коригуватися у міру зміни обставин та діючого законодавства.

Завданням оцінювання стратегії буде:

- удосконалення стратегічного планування;
- налагодження дієвої системи впровадження заходів стратегії;
- зміцнення партнерських відносин;
- зростання відповідальності суб'єктів за її впровадження;

Процедура здійснення контролю передбачатиме:

- відбір та визначення показників, що дадуть змогу якісно та всесторонньо дослідити наслідки впровадження стратегії;
- визначення методології дослідження (SWOT-аналіз, консультації із зацікавленими сторонами, побудова дерева проблем);
- процес безпосередньої оцінки та оприлюднення результатів досліджень.

Стратегію розвитку культурно-пізнавального туризму Добровірської ОТГ до 2027 року підготовлено за підтримки Українського культурного фонду. Позиція Українського культурного фонду може не збігатися з думкою автора.

